

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2009

Bc. Petra Malachová

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra ekonomiky

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

**Financování podniku s ohledem na fáze
životního cyklu**

Vedoucí diplomové práce:
Ing. Martina Novotná, Ph.D.

Autor:
Bc. Petra Malachová

2009

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Petra MALACHOVÁ**

Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Název tématu: **Financování podniku s ohledem na fáze životního cyklu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Klasifikovat cíle podniku v jednotlivých fázích životního cyklu, charakterizovat základní výkonnostní parametry podniku a zdroje financování s ohledem na fáze životního cyklu. Analyzovat výkonnost vybraného podniku z Jihočeského kraje, posoudit stávající formy jeho financování. Na tomto podkladě zhodnotit použití dalších forem financování včetně posouzení dopadů na ekonomické výsledky podniku.

Osnova:

Fáze životního cyklu podniku

Výkonnost podniku s ohledem na fáze životního cyklu

Fáze životního cyklu a zdroje financování

Výhody resp. nevýhody vybraných forem financování

Charakteristika vybraného podniku s aspektem na jeho vývojovou fázi

Analýza výkonnosti podniku zaměřená na zhodnocení forem financování

Zhodnocení použití dalších forem financování včetně kvantifikace dopadů na ekonomické výsledky podniku

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Kislingerová, E. a kol.: Manažerské finance. Praha, C. H. Beck, 2004.

Synek, M. a kol.: Podniková ekonomika. 4. přepracované a doplněné vydání. Praha, C. H. Beck, 2006.

Higgins, R. C.: Analýza pro finanční management. Praha, Grada Publishing 1997

Blaha, Z. S., Jindřichovská, I.: Opce, swapy, futures - deriváty finančního trhu. 2. rozšířené vydání. Praha, Management Press, 1997.

Brealey, R- A., Myers, S. C.: Teorie a praxe firemních financí. Praha, Computer Press, 2000.

Grünwald, R., Holečková, J.: Finanční analýza a plánování podniku. Praha VŠE, 1997

Sedláček, J.: Účetní data v rukou manažera - finanční analýza v řízení firmy. Praha, Computer Press, 2001.

Periodika: Ekonom

Vedoucí diplomové práce:

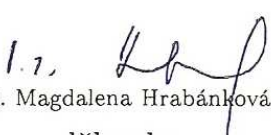
Ing. Martina Novotná, Ph.D.
Katedra ekonomiky

Datum zadání diplomové práce:

14. března 2008

Termín odevzdání diplomové práce:

30. dubna 2009

1.7.
prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.

děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 14. března 2008

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: „Financování podniku s ohledem na fáze životního cyklu“ vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích, 9. září 2009

.....

Bc. Petra Malachová

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Martině Novotné, Ph.D. za odbornou pomoc a cenné rady, které mi umožnily zdárné dokončení diplomové práce. Mé poděkování dále patří vedení společnosti Mauring spol. s r.o. za poskytnuté podklady a informace nezbytné ke zhotovení této práce.

Obsah

1 Úvod	7
2 Fáze životního cyklu podniku	9
2.1 Podnik, podnikání.....	9
2.2 Životní cyklus podniku.....	10
2.2.1 Založení podniku.....	11
2.2.2 Růst podniku	12
2.2.3 Krize a sanace.....	15
2.2.4 Zánik podniku	17
3 Výkonnost podniku s ohledem na fáze životního cyklu	19
3.1 Rozbor výkonnosti podniku	19
3.1.1 Význam rozboru pro řízení	19
3.1.2 Metody rozboru	19
3.1.3 Předpoklady rozboru	20
3.1.4 Ukazatele	21
3.1.5 Postup rozboru finanční výkonnosti podniku.....	22
3.2 Charakteristika základních výkonnostních parametrů podniku s ohledem na fáze životního cyklu	23
3.3 Hodnocení výkonnosti podniku	25
3.3.1 Informační zdroje a techniky používané ve finanční analýze	25
3.3.2 Hlavní skupiny poměrových ukazatelů	26
3.3.3 Ukazatele přidané hodnoty	28
4 Fáze životního cyklu a zdroje financování.....	29
4.1 Charakteristika finančních zdrojů podniku	29
4.2 Finanční zdroje s ohledem na fáze životního cyklu	29
4.3 Druhy financování podniku.....	30
4.4 Nové formy financování podniku	32
4.5 Jednotlivé druhy krátkodobých finančních zdrojů	32
4.5.1 Obchodní úvěr	33
4.5.2 Krátkodobé bankovní úvěry	33
4.5.3 Ostatní krátkodobé zdroje	35
4.6 Zdroje a formy dlouhodobého financování.....	35
4.6.1 Interní zdroje	36
4.6.2 Externí zdroje	37

4.7 Bilanční pravidla	38
5 Výhody resp. nevýhody vybraných forem financování	40
6 Metodika práce	44
6.1 Cíl práce	44
6.2 Metodika práce	44
6.3 Seznam použitých ukazatelů a vzorců	46
7 Charakteristika vybraného podniku s aspektem na jeho vývojovou fázi	48
7.1 Základní údaje	48
7.2 Profil společnosti	49
8 Ekonomické charakteristiky podniku	51
9 Finanční zdroje podniku v jednotlivých fázích jeho životního cyklu	56
10 Analýza výkonnosti podniku zaměřená na zhodnocení forem financování	59
10.1 Analýza rentability	59
10.2 Analýza likvidity	62
10.3 Analýza zadluženosti	63
10.4 Porovnání rentability s oborovým průměrem	65
11 Zhodnocení forem financování firmy MAURING spol. s r.o.	67
12 Aplikace bilančních pravidel na daný podnik	72
13 Zhodnocení použití dalších forem financování včetně kvantifikace dopadů na ekonomické výsledky podniku	76
14 Závěr	81
15 Summary	84
16 Seznam použité literatury	86

Seznam tabulek

Seznam obrázků a grafů

Seznam příloh

1 Úvod

Založit podnik není v současné době příliš velkým problémem. Je k tomu zapotřebí především dobrý podnikatelský plán a dostatečný kapitál. Budoucí podnikatel by měl mít určité vlastnosti, mezi něž patří např. tvořivost, schopnost sebekontroly, schopnost akceptovat lidi a porozumět jim. Přáním každého podnikatele je, aby byla jeho firma na trhu úspěšná a aby dosahovala určitých výsledků. K úspěšnému řízení je nutné se stále přizpůsobovat vnějšímu prostředí, včas analyzovat vznikající problémy a především rychle a pružně reagovat na změny.

Ve fungujícím podniku, ale i při založení nového podniku, je potřeba mít značné peněžní prostředky. Získat peníze na provoz i rozvoj podniku je jedním z hlavních úkolů finančního managementu. Ten musí rozhodovat o tom, z jakých zdrojů bude podnik financován, musí zajišťovat likviditu a solventnost podniku, udržovat finanční rovnováhu a finanční zdraví podniku. Dále musí analyzovat činnost a výsledky podniku, a to vše se zřetelem k plnění cílů podniku.

Cílem podnikání je v podstatě zhodnotit vynaložený kapitál, tj. dosáhnout zisku. To lze vyjádřit v různých ukazatelích, většinou poměrových. Nejběžnějším je ukazatel rentability vlastního kapitálu (ROE). V poslední době se rozšiřuje použití ukazatele přidané ekonomické hodnoty (EVA) a tržní přidané hodnoty (MVA).

Finanční řízení se v posledních letech stává významnou složkou v rozhodování podniku. Jeho hlavním úkolem je získávání kapitálu pro běžné i mimořádné potřeby podniku, rozhodnutí o jeho struktuře a správném umístění. Rozbor hospodaření firmy umožňuje zhodnotit relativní postavení podniku na základě posouzení ekonomické situace.

Otázka financí je pro každý podnik otázkou hlavní. Na financích závisí celý chod podniku. Podniky by proto měly této otázce věnovat dostatečnou pozornost. Měly by se rozhodnout, zda financovat z vlastních či cizích zdrojů. V posledních letech dochází k velkému rozvoji zdrojů financování. Společnosti mají širokou škálu možností, jak získat finanční prostředky pro své podnikání.

Správné rozhodování managementu podniku musí být podloženo dostatkem informací. Proto i rozhodování v oblasti finanční by mělo být podloženo dostatkem informací o různých možnostech, kde a za jakých podmínek je možno finanční prostředky získat.

Cílem předkládané diplomové práce je klasifikovat cíle podniku v jednotlivých fázích životního cyklu, charakterizovat základní výkonnostní parametry podniku a zdroje financování s ohledem na fáze životního cyklu. Dále pak analyzovat výkonnost vybraného podniku z Jihočeského kraje a posoudit stávající formy jeho financování. Na tomto podkladě následně zhodnotit použití dalších forem financování včetně posouzení dopadů na ekonomické výsledky podniku.

2 Fáze životního cyklu podniku

2.1 Podnik, podnikání

Podnik je obecné označení pro ekonomicko – právní subjekt, který tvoří jednu ze základních forem institucionálního upřádání ekonomiky založené na výrobě zboží a poskytování služeb za úplatu. Základními znaky rozlišující podnik od jiných institucí společnosti jsou ekonomická samostatnost a právní subjektivita. (Synek M. a kol., 1997)

Podnik vzniká na základě zjištění a poznání potřeby, že je účelné organizovat hospodářskou činnost na vyšší úrovni než je v moci jednotlivce. (Synek M. a kol., 1997)

Podnik je též možno definovat jako plánovitě organizovanou hospodářskou jednotku, v níž se zhotovují a prodávají věcné statky a služby. (Wöhe G., 1995)

Podnikání jako prostředek uspokojování lidských potřeb je téměř tak staré jako lidstvo samo. Podnikání v ekonomice je činnost, kterou uspokojujeme cizí potřeby, přičemž se snažíme dosáhnout zisk a tak uspokojit i potřeby vlastní. Cílem podnikové činnosti je obvykle zisk, resp. rozmnožení majetku, zvětšení bohatství.

Podnikání v legislativě

Podle § 2, zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, v platném znění se podnikáním rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.

Podnikatelem může být fyzická nebo právnická osoba, která získala živnostenské oprávnění podle živnostenského zákona (zákon č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Podnik je v obchodním zákoníku definován jako soubor hmotných, osobních a nehmotných složek podnikání. (Synek M. a kol., 2002)

Pro jakékoli podnikání je charakteristické, že na jeho počátku vkládá podnikatel do svého podniku kapitál, a to vlastní nebo vypůjčený. Velikost tohoto kapitálu je značně diferencovaná a závisí jak na předmětu podnikání, tak i na jeho rozsahu.

Základním cílem podniku je zajištění růstu jeho tržní hodnoty, resp. kladnou hodnotu ukazatele EVA. Podnikání bude mít smysl tehdy, jestliže investice akcionářů a věřitelů

do podnikání zajistí, že hodnota aktiv podniku časem převyší tuto původní investici. (Synek M. a kol., 2002)

2.2 Životní cyklus podniku

Stejně jako v životě člověka i v životě firmy najdeme období dětských nemocí, dospívání, období vospělosti, možná i stárnutí. Stejně jako člověka mohou i podnikatelský subjekt potkat nemoci či nehody, které mohou mít až tragické konce (uzavření a likvidace firmy). Na druhé straně nemusí chybět období, kdy firma sílí, spolupracuje s jinými či se s nimi spojuje nebo vytváří dceřiné společnosti. (Veber J., Srpová J. a kol., 2005)

V životě podniku lze tedy vysledovat následující základní fáze: **založení, růst, stabilizace, krize a zánik**. Tyto fáze jsou mimo jiné odrazem vývoje makroekonomického, tj. vnějšího prostředí, ve kterém podniky fungují, dále jsou dány příslušností k jednotlivým odvětvím nebo sektorům a v neposlední řadě i vlastní výkonností podniku. Proto manažeři, mají-li zájem, aby jejich podnik byl trvale úspěšný, musí včas a správně analyzovat jednotlivé jevy vně i uvnitř podniku a především včas reagovat na změny.

Makroekonomické prostředí působí na život podniku očekávaným tempem růstu ekonomiky, fiskální politikou státu, peněžní nabídkou, očekávanými úrokovými sazbami, vývojem inflace apod. (Synek M. a kol., 2002)

Soudobý podnikatel či vrcholový manažer se musí prakticky stejnou měrou zajímat jak o prosperitu, kontinuitu vývoje a zvyšování výkonnosti firmy, tak o prevenci, monitorování a řízení rizik, popř. i krizové řízení.

Mezi klíčové momenty, které by měl management respektovat, patří:

- na straně faktorů prosperity – tendence ke sdružování, orientace na podnikání v oblasti high-technologií,
- na straně faktorů krizí – eliminace rizik vedoucích k omezení či ukončení podnikatelské činnosti ať z titulu věcných či ekonomických krizových situací.

(Veber J., Srpová J. a kol., 2005)

K tomu, aby manažer dokázal správně stanovit strategické a taktické cíle podniku v každé fázi jeho života, by měl znát základní charakteristické znaky z hlediska citlivosti na konjunkturální vývoj a míru rizika podnikání s tím spojenou. (Synek M. a kol., 2002)

Zásadně se rozlišují odvětví cyklická, neutrální a anticyklická.

Cyklická odvětví ve své existenci zcela kopírují hospodářský cyklus ekonomiky jako celku. Konkrétně to znamená, že nejlepších výsledků podniky z cyklických odvětví dosahují v období expanze, problémy naopak nastávají v období recese. Typickým příkladem cyklického odvětví je stavebnictví a automobilový průmysl.

Jako tzv. neutrální odvětví lze označit všechna ta, jejichž vývoj bezprostředně nesouvisí s hospodářským cyklem; patří sem především podniky vyrábějící potraviny, léky, alkohol, tabák apod.

Protipólem cyklických odvětví jsou anticyklická odvětví, kde podniky právě v období recese dosahují velmi dobrých výsledků; jako příklad lze uvést různé formy zábavy a odpočinku. (Synek M. a kol., 2002)

2.2.1 Založení podniku

Při založení podniku se důležitým dokumentem stává zakladatelský projekt. Zakladatelský projekt řeší komplexně nejen co vyrábět – jaké jsou příležitosti na trhu, jak a na jakém zařízení vyrábět, ale současně musí řešit i otázku reálnosti a dostupnosti všech potřebných zdrojů. Výsledkem zakladatelského projektu musí být informace pro podnikatele, zda daný projekt je reálný, proveditelný a jaký efekt mu zajistí z investovaného kapitálu. (Synek, M. a kol., 1999)

Základní předpoklady úspěchu pro začínající firmy:

- získat motivaci a mít odhodlání podnikat,
- zvážit osobní předpoklady pro podnikání,
- objevit a definovat podnikatelský nápad nebo mezeru na trhu,
- vyjasnit podnikatelský záměr,
- vyjasnit potřebu finančních a dalších zdrojů,
- vymežit předmět činnosti a zvolit vhodnou právní formu podnikání,
- připravit zakladatelský rozpočet,
- sestavit podnikatelský plán. (Veber J., Srpová J. a kol., 2005)

Přípravě zakladatelského projektu je nezbytné věnovat mimořádnou pozornost zejména proto, že investoři přinášející dodatečný kapitál podstupují značné riziko, které musí být patřičně osvětleno v textu projektu. Pro představu jsou níže uvedeny charakteristiky podnikatelských projektů, které mají bezprostřední souvislosti s mírou rizika.

Jedná se například o :

- **dobu životnosti podnikatelského projektu;** projekt s kratší dobou životností má výrazně nižší míru rizika, neboť podstatné faktory úspěšnosti projektu se v krátkém čase mění jen zvolna (poptávka, technologie, inovace),
- **zapojení cizího kapitálu do podnikání;** čím větší je rozsah cizích zdrojů, tím při eventuálním poklesu tržeb je vyšší míra rizika,
- **pružnost projektu** – tj. univerzálnost technologií, strojů, zařízení apod.; čím vyšší stupeň specializace, tím vyšší je míra rizika,
- **diverzifikace podnikatelského projektu;** koncentrace na jeden výrobek nebo službu znamená vyšší míru zranitelnosti a tudíž i vyšší míru rizika,
- **citlivost projektu na změnu vnějších parametrů** (pokles poptávky, růst úrokových sazeb, změna devizového kursu apod.); čím vyšší míra citlivosti, tím vyšší je míra rizika,
- **postupná realizace projektu;** etapová příprava a realizace projektu snižuje riziko. (Synek, M. a kol., 2002)

Výběr právní formy podnikání je velmi důležitou součástí rozhodovacího procesu podnikatele. Jedná se o rozhodnutí, které bude do budoucna určovat vztah k okolí a především možnost přístupu ke kapitálu. Současně je třeba si uvědomit, že právě právní forma, a s ní spojený název podniku s příslušným označením, dává „světu“ signál o rozměru podnikatelských aktivit. Změna právní formy podniku z jedné formy na druhou se nazývá *procesem transformace*. (Synek, M. a kol., 1999)

2.2.2 Růst podniku

Další fází v životě podniku, která navazuje na jeho založení, je fáze růstu. Konkrétně to znamená, že podnik v dané komoditě nebo segmentu trhu rozšiřuje objem prodeje. Někdy se jedná o velmi agresivní expanzi na trh, jindy o proces pozvolný. (Synek, M. a kol., 1999)

Jestliže podnik roste, znamená to, že trh má zájem o danou produkci nebo služby, management je úspěšný ve své práci a podnik je ziskový. Jevovou stránkou růstu podniku je především růst tržeb (obratu). Jestliže obrat roste, pak obvykle vzniká i potřeba dodatečných investic nejen do budov, strojů a zařízení k zajištění dodatečné kapacity, ale i potřeba pokrytí přírůstků pracovního kapitálu. Tyto jevy lze vysledovat ve výkazu rozvahy, kde roste celková bilanční suma. Růst podniku tedy znamená rozšiřování jeho aktivit, avšak současně vyvolává i zvýšenou míru rizika plynoucí právě z růstu. Zvážení „správného“ tempa růstu podniku patří k jednomu ze strategických rozhodnutí podniku. Jedná-li se o příliš rychlý růst, může to v extrémním případě znamenat i ohrožení existence podniku. Důvod spočívá v potřebě dodatečného kapitálu pro financování spontánně rostoucích položek aktiv, jako jsou zásoby a pohledávky, která se podniku ne vždy podaří získat. Na druhé straně příliš pomalý růst znamená, že podnik nenalézá vhodné investiční příležitosti a musí řešit otázku v oblasti financování, jak naložit s generovaným přebytkem zdrojů: zda jej vrátit akcionářům zpět formou dividendové politiky nebo zda nalézt i jinou cestu podnikání, např. ve zcela jiném oboru, nákupu cenných papírů apod. (Synek, M. a kol., 2002)

V kontextu podniku lze hovořit o tzv. trvale udržitelném růstu, vysokém nebo naopak příliš nízkém. Klíčovým měřítkem je **tempo růstu tržeb**. Tempo růstu je odvozováno od příležitostí podniku na trhu produktů a služeb, jednak od možností profinancování růstu, tj. kolik a v jaké struktuře bude nezbytné zajistit dodatečné zdroje. Trvalý růst, který je pro podnik žádoucí, představuje takový růst tržeb podniku, při kterém nevznikají další dodatečné nároky na externí financování firmy. Růst firmy je v tomto případě označován jako růst z interních zdrojů, tj. ze zisku a odpisů určených pro reinvestice, a z generovaných přirozených zdrojů (stálá pasíva) nebo ze zdrojů získaných odprodejem majetkových částí. Pro kvantifikaci růstu g firmy odvozeného od vnitřních parametrů fungování podniku se obvykle využívá tento vzorec:

$$g = P \times R \times A \times T$$

kde: g = tempo růstu firmy (trvale udržitelné)

P = rentabilita tržeb (Zisk / Tržby)

R = aktivační poměr (1 – Dividenda / Čistý zisk na akcii)

A = obrat aktiv (Tržby / Aktiva)

T = finanční páka (Aktiva / Vlastní kapitál) (Synek, M. a kol., 2002)

Je nezbytné podotknout, že tento model tempa růstu podniku je založen na určitých zjednodušujících předpokladech, k nimž patří zejména předpoklad shodného tempa růstu podniku s celým trhem, že kapitálová struktura podniku zůstane i do budoucna zachována a že existuje určitá politika rozdělování zisku, tj. že míra reinvestic do podniku bude konstantní.

Vedle **růstu financovaného z interních zdrojů** se v praxi setkávají podniky i s potřebou financování **růstu z externích zdrojů**. V tomto případě musí podnikatel zvažovat, zda volí vlastní (např. akciový kapitál) nebo zda půjde na formu cizího kapitálu (krátkodobého nebo dlouhodobého). (Synek, M. a kol., 2002)

Existují však i jiné možnosti, jak dosáhnout růstu podniku s využitím externích zdrojů. Jedná se například o realizaci **emise obligací**.

Růst podniku však může být řešen i zcela jinou formou. Nabízí se různé formy spojování nebo naopak štěpení podniků. Mezi nejdůležitější patří zejména:

- ✓ **fúze**, tj. forma sloučení nebo splynutí dvou podniků
- ✓ **rozštěpení** – původního podniku na dva (nebo více podniků), z nichž jeden podnik zaniká a jeho aktiva jsou rozprodána. (Veber J., Srpová J. a kol., 2005)

Období růstu je sice pro podnik obdobím, kdy rozšiřuje své aktivity, a tudíž je obdobím radostným, avšak současně je třeba se zmínit, že právě v období růstu řada podniků nezvládá situaci a v důsledku toho dochází k jejich zániku..

K tomu, aby se tento scénář nestal aktuální skutečností, lze ze strany podniku zabránit:

- trvalou péčí o inovaci produkce a její přiměřenou kvalitu,
- vhodnou cenovou strategií,
- podporou prodeje.

Zvládne-li podnik bez zvláštních těžkostí růst, pak obvykle nastupuje **fáze stabilizace**, tj. období, kdy podnik dosáhl optimální velikosti s ohledem na příležitosti trhu. Období stabilizace lze identifikovat, mimo jiné, podle základního vztahu mezi úrovní odpisů a investic. V období růstu investice rostou vždy rychleji, než odpisy; v období stabilizace se odpisy rovnají investicím. (Synek, M. a kol., 1999)

2.2.3 Krize a sanace

Trvale může existovat jen ten podnik, který permanentně reaguje na podněty a změny přicházející jak zvnějšku, tak i zevnitř podniku. Přesto se některé podniky dostávají do určitých obtíží a hledají cestu, jak se z nich dostat.

Současné podnikatelské prostředí se vyznačuje nestabilitou, neurčitostí, někdy se dokonce hovoří o chaosu. Těmto nejistým, nepředvídatelným podmínkám se musí podnikatelé přizpůsobit a do svých aktivit musí promítnout některé nové praktiky.

Mezi klíčové pojmy v tomto směru lze považovat výrazy, jako je prevence, systém včasného varování, respektování rizika – rizikové řízení, restrukturalizace. V případě, že se firma dostane do vážnějších problémů, pak je třeba uvažovat o krizovém řízení a revitalizačních programech. (Veber J., Srpová J. a kol., 2005)

V kontextu krizového řízení se dále objevují pojmy krize podniku a sanace jako prostředek jejího překonání.

Pod pojmem krize podniku lze označit takové stádium jeho života, kdy po delší časové období dochází k nepříznivému vývoji jeho výkonnostního potenciálu, radikálnímu snížení objemu tržeb, poklesu čistého obchodního majetku, snížení likvidity, čímž je bezprostředně ohrožena jeho další existence v případě, že tento vývoj bude pokračovat.

Krize však svým charakterem může souviset jak s životní fází, ve které se právě podnik nachází, tak i s velikostí, kterou právě podnik má. Jiné příčiny vyvolávají krizový stav například u nově založených podniků – zde se často jedná o nezvládnutí růstu ať již z pohledu financování, nebo nezvládnutí řízení většího pracovního kolektivu zakladatelů podniku. (Synek, M. a kol., 1999)

Jestliže u podniku setrvává krizový stav delší časové období, je nezbytné jej zásadně řešit tak, aby po určité době zase mohl fungovat bez větších problémů. K tomu slouží sanace. ***Sanací se rozumí soubor opatření přijímaných ze strany vedení podniku, jejichž smyslem je zásadní ozdravení a obnova finanční výkonnosti a prosperity firmy.*** (Synek, M. a kol., 2002)

Prvním krokem, který musí být při sanaci realizován, je co nejpřesnější zjištění stavu, v jakém se podnik nachází. K tomuto účelu lze využívat nejrůznějších

analytických nástrojů. Součástí analýzy musí být rovněž **zjištění příčin krize**. Z praxe je známo, že existují dva okruhy příčin vyvolávajících krizi. Jedná se o příčiny interní a externí. Mezi interní příčiny mimo jiné patří problémy v kvalitě výrobků, nedostatečná míra výrobní inovace, nedostatečná distribuční síť, chybná cenová politika a s tím spojený trvale klesající objem prodeje, vysoké úvěrové zatížení, nízká míra likvidity a chyby ve finančním řízení.

Krize však může být i důsledkem působení vnějších (externích) faktorů. Jedná se o faktory, které podnik nemůže sám ovlivnit, avšak mají zásadní dopad na jeho celkovou hospodářskou situaci. Patří sem například změny úrokových měr, vývoj měnových kursů, vývoj legislativy, vývoj měnové zásoby apod.

Nedílnou součástí analýzy musí být i aktuální analýza odvětví, ve kterém podnik podniká. Z ní plynou další možnosti z hlediska scénáře sanace podniku. (Synek, M. a kol., 1999)

V druhém postupovém kroku jde o vymezení povahy krize, tj. zda jde o krizi strategickou, krizi vyvolanou hospodářskými výsledky nebo zda se jedná o krizi likvidity.

Mezi typické příčiny tzv. **strategické krize** lze zařadit např. chybná rozhodnutí při samém zakládání podniku. Jedná se o nesprávnou volbu místa podniku (což s sebou může přinést například nedostatek pracovních sil, problémy z hlediska dopravy apod.), příliš úzký nebo naopak velmi široký sortiment výroby, nadměrné kapacity nebo závislost na jednom dodavateli či odběrateli, apod.

Krize vyvolaná hospodářskými výsledky má obvykle tyto typické příčiny: nízká konkurenceschopnost výrobků plynoucí z jejich technické nedokonalosti, vysoké ceny s ohledem na absorpční možnosti trhu, chybné nasměrování investic včetně kapitálových účastí, vysoké personální náklady, vysoké režijní náklady a chyby ve financování podniku.

Krize likvidity může být vyvolána například dlouhodobým porušováním základních pravidel finanční rovnováhy (smlákování časového horizontu trvání majetkových částí s časovým horizontem zdrojů podniku), nedostatečná práce s rezervami, nízká úroveň péče o řízení pohledávek a zásob, příliš rychlý růst podniku a s ním spojené rozsáhlé investice převážně financované z cizích zdrojů podniku apod. (Synek, M. a kol., 2002)

Pro návrh opatření k řešení situace je důležité znát, v jakém vývojovém stadiu krize se podnik nachází. Identifikace potíží hned v počátcích a správná reakce obvykle rychle zajistí návrat a obnovu výkonnosti podniku. Složitější situace nastává, jestliže krize postoupila tak daleko, že bezprostředně hrozí úpadek, tj. buď zahájení konkurzního řízení nebo likvidace.

Na analytickou etapu, jejímž smyslem bylo identifikovat příčiny, povahu a vývojové stadium krize, navazuje syntéza analytických poznatků a formulace **sanační strategie**, jejímž ústředním cílem je obnova výkonnosti podniku. (Synek, M. a kol., 1999)

2.2.4 Zánik podniku

V podnicích, kde není sanace úspěšná, dojde obvykle k zániku podniku. V této souvislosti se vyskytují dva odlišné pojmy, a to **zrušení** a **zánik podniku**. Podnik zaniká ke dni výmazu z obchodního rejstříku. Věcně a časově však zániku předchází jeho zrušení.

Zrušení společnosti se řídí právní úpravou. V podmínkách České republiky jsou ve smyslu § 69 obchodního zákoníku upraveny dva způsoby zrušení společnosti, a to:

- zrušení s likvidací,
- zrušení bez likvidace.

Rozdíl mezi výše uvedenými dvěma způsoby zrušení spočívá v tom, že v případě zrušení podniku bez likvidace přechází obchodní majetek na právního nástupce (jedná se o případy sloučení, splynutí nebo rozdělení).

Ke zrušení podniku může dojít buď na základě dobrovolného rozhodnutí vlastníka, nebo na základě určitého donucení v případě, že nastala určitá zákonná okolnost vynucující si toto řešení. Obecné důvody ke zrušení podniku jsou:

- uplynutí doby, na kterou byl podnik založen,
- dosažení účelu, na kterou byl podnik založen,
- rozhodnutí společníků o zrušení podniku,
- rozhodnutí soudu o zrušení podniku,
- rozhodnutí o sloučení, splynutí neb přeměně v jinou společnost nebo družstvo.

Zvláštní důvody pro zrušení jsou pak specifikovány pro jednotlivé právní formy společnosti v zákoně. (Synek M. a kol., 2002)

Nejčastějším případem zániku společnosti je forma dobrovolného rozhodnutí příslušného orgánu. Kromě dobrovolného rozhodnutí příslušných orgánů může nastat situace, že společnost bude zrušena a následně likvidována na základě rozhodnutí soudu. Tyto případy řeší obchodní zákoník v příslušných ustanoveních. Obvykle se jedná o ochranu zájmu věřitelů nebo společníků.

Další z možností reprezentuje zrušení a zánik bez likvidace; jedná se o proces přeměny společnosti. K tomu, aby mohlo dojít k realizaci této formy, je nezbytné, aby statutárními orgány zúčastněných společností byl vypracován projekt přeměny. Jedná se o velmi obsáhlý a věcně i časově náročný dokument, který slouží jako základ pro rozhodování vlastníků o přeměně. K důležitým a vysoce pracným součástem projektu patří mimo jiné audit, tržní ocenění transformujících se společností dvěma nezávislými znalci a stanovení výměnného poměru akcií. (Synek, M. a kol., 1999)

Likvidace společnosti

Likvidace je zákonem řízený postup, při němž dochází k mimosoudnímu vyrovnání majetkových vztahů zanikající právnické osoby, podniku.

Likvidace má v zásadě tři etapy, a to:

- identifikace majetku, kdy likvidátor zjišťuje rozsah jeho správy,
- sestavení likvidačního plánu,
- realizace plánu likvidátorem. (Synek M. a kol., 2002)

Konkurz a vyrovnání

Konkurzem je ve smyslu zákona č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, v aktuálním znění, míněno řízení, ve kterém se uspořádávají majetkové poměry dlužníka, který je v úpadku. (Veber J., Srpová J. a kol., 2005)

Cíl konkurzu a likvidace se zásadně liší. Likvidace si klade za cíl postupnou přeměnu majetkových částí v likvidní prostředky, z nichž budou v plném rozsahu uhrazeny veškeré závazky společnosti a likvidační přebytek bude rozdělen mezi vlastníky. Cílem konkurzu nebo vyrovnání je dosáhnout poměrného uspokojení věřitelů z majetku úpadce (dlužníka).

3 Výkonnost podniku s ohledem na fáze životního cyklu

3.1 Rozbor výkonnosti podniku

3.1.1 Význam rozboru pro řízení

Pro úspěšné řízení podniku je nezbytná analýza ekonomických jevů a procesů existujících a probíhajících v podniku.

V hospodářské praxi se spíše než analýza ekonomických jevů a procesů (ekonomická analýza) používá pojem rozbor, resp. rozbor výkonnosti podniku, nebo rozbor hospodaření podniku.

Rozbor je společně s podnikovou statistikou, rozpočetnictvím, kalkulacemi a účetnictvím součástí informačních ekonomických disciplín. Aby bylo možno ekonomickou realitu řídit, je třeba ji poznat, umět ji měřit a správně vyhodnotit informace. Závisí na tom správné rozhodnutí manažera. Rozbor tvoří zázemí pro zvládnutí manažerských rozhodovacích problémů. (Synek, M. a kol., 2007)

3.1.2 Metody rozboru

Rozbor používá nástroje ekonomické analýzy, které umožňují vyhodnocení skutečností a vytvoření informačního materiálu pro rozhodování manažerů.

Existují čtyři základní typy ekonomických modelů:

1. Deskriptivní model - snaží se popsat určitou reálnou situaci. Patří sem i simulační modely aplikované jako kopie chování reálného systému, jejichž výsledky mají na rozdíl od jiných matematických modelů odvození a nikoli všeobecný charakter.
2. Normativní modely - snaží se optimalizovat, předepisují optimální postup pro dosažení stanoveného cíle. Tyto modely mají účelovou funkci, která se optimalizuje (maximalizuje nebo minimalizuje), přičemž podléhá určitým omezením.
3. Heuristické modely - hodí se pro případy, kdy je nutné aplikovat intuitivní pravidla a metodu přibližného výpočtu.
4. Prediktivní modely - používají se při předvídání budoucího vývoje.

Podle toho, zda model bere v úvahu vývoj v čase, je možné rozlišit modely statické a dynamické. Statické modely jsou bezčasové. Všechny proměnné jsou zde vztaženy ke stejnému časovému okamžiku nebo období. Model se stává dynamickým, jakmile se proměnné závislé na čase vztahují k různým časovým okamžikům nebo obdobím. Dynamické modely zohledňují časový průběh procesů.

V modelech je možné předpokládat různou povahu vztahů mezi proměnnými. Podle toho se jedná o deterministické nebo stochastické modely. Deterministické modely předpokládají funkční vztahy, tzn. určité hodnotě jedné proměnné je přiřazena určitá hodnota druhé proměnné veličiny. U modelů stochastických se předpokládá, že uvedené vztahy jsou náhodné, tzn. určité hodnotě jedné proměnné odpovídají s určitými pravděpodobnostmi různé hodnoty druhé proměnné. (Synek, M. a kol., 2007)

3.1.3 Předpoklady rozboru

Pro kvalitu rozboru je rozhodující kvalita vstupních informací a adekvátní použití vhodně zkonstruovaného modelu. Ekonomický model musí splňovat následující předpoklady:

1. Je konstruován za určitým účelem. Účelem každého modelu je pomoci objasnit určitou otázku. Jasné stanovení otázky, tzn. problému, který bude model řešit, je prvním předpokladem konstrukce modelu.
2. Opírá se o:
 - nesporné předpoklady, tzn. ekonomickou teorii, kterou jsou dány základní nerozporné axiomy a definice,
 - sporné předpoklady, tzn. hypotézy o chování a stanovení cílů v modelu se vyskytujících subjektů. Tyto předpoklady musejí být blízké skutečnosti, protože jde o vysvětlení skutečných ekonomických procesů. Sporné předpoklady podstatně ovlivňují řešení.
3. Je nejjednodušším způsobem řešení.

Při formulaci modelu je nutné nejprve stanovit proměnné a parametry, které do modelu zahrneme. Parametry jsou vzhledem k proměnným konstantami. Můžeme však sledovat, co se stane s výslednými veličinami, jestliže se hodnota některého z parametrů změní. Pomocí *ceteris paribus* metody je možno zkoumat vliv jedné proměnné na druhou proměnnou, přičemž všechny ostatní proměnné se považují za konstanty.

V další a rozhodující fázi formulace modelu je nutné zformulovat podmínky, při nichž bude model fungovat.

3.1.4 Ukazatele

Informace o reálném ekonomickém dění dostáváme ve formě hodnot proměnných veličin. Jejich hlavním zdrojem je účetnictví, rozpočetnictví, kalkulace a statistika.

Pro proměnné veličiny v ekonomických modelech je používán pojem ukazatele. Ukazatele jsou zprostředkovaným odrazem skutečnosti. Ekonomické jevy jsou vyjádřeny pomocí pojmů, které jsou ztělesněny v podobě ukazatelů. Platí vztah:

jev \rightarrow pojem \rightarrow ukazatel

Proměnné veličiny můžeme rozdělit na primární (přímo měřitelné) a sekundární (odvozené z primárních). Primární proměnná veličina je vymezena věcně, kvalitativně a statistickou charakteristikou. Při odlišnosti alespoň v jednom vymežujícím znaku se jedná o různé proměnné veličiny.

Sekundární proměnné veličiny lze získat:

- jako funkci dvou nebo více primárních nebo sekundárních proměnných veličin,
- jako funkci dvou nebo více časově, prostorově nebo druhově rozlišených hodnot primárních nebo sekundárních veličin,
- kombinací obou výše uvedených postupů.

Při hodnocení konkrétního ekonomického jevu nestačí pracovat s absolutními proměnnými veličinami, které vyjadřují ekonomickou veličinu bez vztahu k jiné ekonomické veličině, časovému období nebo prostoru. Je třeba mít k dispozici hodnoty této proměnné veličiny v jiných situacích a srovnávat je. Relativní (poměrové) proměnné veličiny zobrazují poměr srovnávané ekonomické veličiny ke zvolenému základu. Hodnoty můžeme srovnávat v čase, prostoru, druhově nebo skutečnost s předpokladem. Informace z jednotlivých druhů srovnání se doplňují a nejsou navzájem zastupitelné. Můžeme rozlišit srovnání **absolutním rozdílem nebo indexem**.

Index je bezrozměrné číslo srovnání určité souřadné proměnné veličiny vyjádřené ve stejných měřicích jednotkách.

Podle druhu srovnání členíme indexy na :

- časové
- prostorové
- věcné
- smíšené

Při znalosti vazeb mezi jednotlivými ukazateli můžeme velmi dobře provádět analýzu citlivosti (analýza „**co se stane, když**“) nebo analýzu „**co je nutné, aby**“ a zkoumat dopad změn vývoje jednotlivých manažerských rozhodnutí na finanční situaci podniku.

Použití speciálních metod (logaritmická metoda, metoda postupných změn) umožní kvantifikaci vlivu vývoje analytických ukazatelů na přírůstek nebo index syntetického ukazatele.

Je třeba srovnat a objasnit vývoj v čase, srovnání s oborovými hodnotami, s konkurenty, s nejlepšími podniky v oboru (benchmarking) nebo s předpokladem (plánem).

Srovnání a zhodnocení vývoje předpokládá mít k dispozici kvalitní informace. Finanční situaci českého průmyslu monitoruje a publikuje Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR (<http://www.mpo.cz>). Zájemci zde najdou nepostradatelné údaje ohledně finanční situace jednotlivých průmyslových odvětví (členěno podle odvětvové klasifikace ekonomických činností). (Synek, M. a kol., 2007)

3.1.5 Postup rozboru finanční výkonnosti podniku

Každý rozbor by měl začít pohledem na základní faktory ovlivňující výkonnost firmy a všechny podrobné analytické metody musí v syntetický pohled opět vyústit.

Při rozboru finanční výkonnosti podniku je třeba respektovat následující skutečnosti:

- Rozlišovat výkonnost podniku (produkční sílu podniku) a výkonnost podniku pro vlastníky (výnosnost základního kapitálu) a rozlišovat ukazatele, které ovlivňují výkonnost podniku, od ukazatelů, které působí na výkonnost podniku pro vlastníky. Všechny ukazatele, které ovlivňují výkonnost podniku, ovlivňují současně i výkonnost podniku pro vlastníky. Naopak to ovšem neplatí.
- Analyzovat ukazatele, které se podílejí na tvorbě produkční síly podniku, a rozlišit je od ukazatelů, které ovlivňují rozdělování toho, co bylo vytvořeno.

Ukazatel produkční síly podniku zkonstruovaný jako podíl zisku před úroky a zdaněním (EBIT) a aktiv umožňuje vyjádřit, jak management dokáže zhodnotit majetek podniku nezávisle na původu zdrojů krytí majetku a tedy nezávisle na tom, kdo bude příjemcem vyprodukovaného výstupu. Rozbor musí vysvětlit, zda a proč nemohl být s daným majetkem vytvořen větší EBIT. Pro tvorbu produkční síly je rozhodující dosažený obrat aktiv (výnosy/aktiva) a velikost marže (EBIT/výnosy).

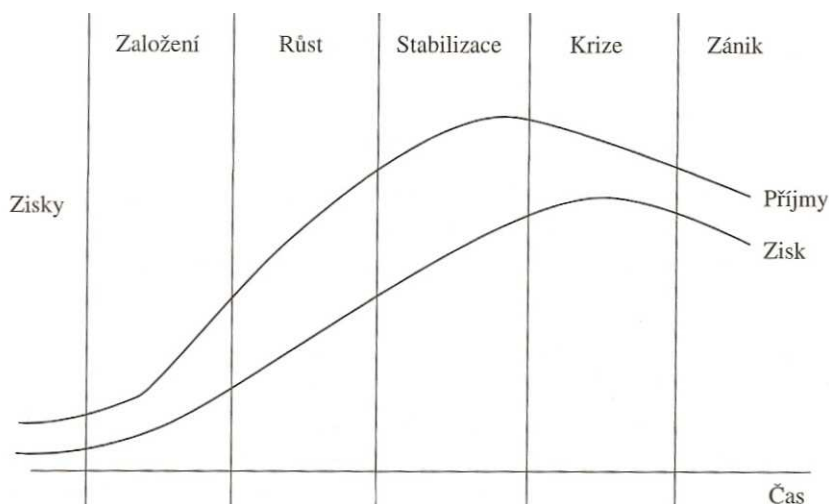
- Analyzovat ukazatele, které se podílejí na dělení produkční síly. Výnosnost podniku pro majitele (výnosnost vlastního kapitálu konstruovaná jako podíl čistého zisku a vlastního kapitálu) záleží nejen na tom, jak je podnik výkonný (jakou má produkční sílu) a jak velký EBIT byl schopen s daným majetkem vytvořit, ale i jakým způsobem bude EBIT rozdělen (jaká bude participace vlastníka na EBIT). Dělení podnikem vyprodukovaného EBIT záleží na:
 - kapitálové struktury, resp. participaci jednotlivých poskytovatelů kapitálu,
 - struktury cizích zdrojů, resp. výši podílu cizích zdrojů, za které podnik platí úrok na cizích zdrojích včetně ostatních pasiv,
 - výši ceny cizích zdrojů (úrokové míry),
 - velikosti daňového zatížení (participace státu na EBIT).
- Analyzovat ukazatele monitorující finanční rovnováhu, které ztělesňují podmínky fungování podniku. Fungování podniku musí probíhat za dostatečné finanční stability, zaručené vyváženou životností mezi majetkem zdroji jeho krytí. Podnik musí být schopen splácet své závazky, aby nebyla ohrožena jeho existence.
- Analyzovat faktory (ukazatele), které ovlivňují výnosnost vlastního kapitálu a jak působí na výši rizika (alternativní náklad na kapitál) a zhodnotit jejich výsledný dopad na hodnotu podniku. (Synek, M. a kol., 2007)

3.2 Charakteristika základních výkonnostních parametrů podniku s ohledem na fáze životního cyklu

Každá z fází životního cyklu je spojena s určitými specifickými problémy, které musí manažeři podniku řešit. Základním strategickým cílem všech manažerů je udržovat firmu co nejdéle ve fázi mimořádného, resp. podstatného růstu, popř. ve fázi

zralosti. Jednotlivé fáze jsou určeny nejen samotnou výkonností podniku, ale i celkovým vývojem makroekonomického prostředí, jakož i tendencemi odvětví, ve kterém se podnik pohybuje. (Kislingerová, E. a kol., 2004)

Obrázek 1: Charakteristika základních výkonnostních parametrů podniku s ohledem na fáze životního cyklu

Zdroj: Kislingerová, E. a kol., 2004

Při charakteristice výkonnostních parametrů budou hodnoceny tyto parametry: příjmy, provozní hospodářský výsledek, provozní historie, konkurence a zdroje tvorby hodnot.

V první fázi životního cyklu podniku, tedy ve fázi založení, nedosahují firmy žádných nebo velmi nízkých příjmů. Provozní hospodářský výsledek je vyčíslen v záporných hodnotách. Vezmeme-li v úvahu provozní historii, není v této fázi žádná. Stejně je to i s konkurencí, která se také neobjevuje. U zdrojů tvorby hodnot je očekáván celý budoucí růst.

Fáze růstu podniku se vyznačuje rostoucími příjmy a nízkým nebo stále ještě záporným hospodářským výsledkem. Provozní historie je v tomto období velmi omezená. Konkurence je malá a tvoří ji pouze firmy nacházející se ve stejné fázi cyklu. Zdroje tvorby hodnot poukazují převážně na budoucí růst.

V období stabilizace dochází k vysokému nárůstu příjmů. I provozní hospodářský výsledek stále roste. V tomto období již existuje provozní historie. Konkurenci tvoří

více firem v různých fázích životního cyklu. Chceme-li charakterizovat zdroje tvorby hodnot pro období stabilizace, zjistíme, že část je z existujících aktiv a že stále dominuje růst.

Další fází životního cyklu je období krize. V této fázi rostou příjmy pomalu, oproti provoznímu hospodářskému výsledku, který roste i nadále. Provozní historie může být použita k různým odhadům. Konkurenci tvoří mnoho firem v různých fázích životního cyklu. U parametru zdroje tvorby hodnot převažují více existující aktiva než růst.

Při zániku firmy dochází ke snižování příjmu i provozního výsledku hospodaření. V tomto období je většina provozní historie známa. Počet konkurentů se snižuje. Většinou se jedná o konkurenty, kteří se nacházejí v krizi. Zdrojem tvorby hodnot jsou pouze aktiva. (Kislingerová, E. a kol., 2004)

3.3 Hodnocení výkonnosti podniku

3.3.1 Informační zdroje a techniky používané ve finanční analýze

Jakékoli finanční rozhodování musí být podloženo finanční analýzou. Zdrojem údajů pro finanční analýzu jsou nejen interní finanční výkazy (rozvaha, výkaz zisku a ztráty, výkaz o cash flow), výroční zprávy, různá statistická šetření, údaje manažerského účetnictví aj., ale i externí údaje o jiných podnicích (např. údaje ze Statistické ročenky ČSÚ, z Obchodního věstníku aj.); ty slouží především pro srovnávání s ostatními, hlavně konkurenčními podniky.

Ve finanční analýze se používají různé rozborové techniky. Kromě rozboru absolutních ukazatelů (přírůstek, úbytek, meziroční index) je široce rozšířen procentní rozbor, poměrové ukazatele, Altmanův vzorec a jiné metody predikce finanční tísně, vzorec Du Pont, pyramidová analýza, v poslední době ukazatele přidané hodnoty (MVA, EVA) aj.

Technika procentního rozboru spočívá v tom, že kromě absolutních hodnot jednotlivých položek rozvahy a výsledovky se počítá jejich procentní podíl na celku a sleduje se jejich vývoj v jednotlivých obdobích, nebo se srovnává s jinými (konkurenčními) podniky.

Poměrová analýza pracuje s poměrovými ukazateli, které představují podíl dvou absolutních ukazatelů, např. podíl zisku připadající na 1 Kč tržeb. (Synek, M. a kol., 2006)

3.3.2 Hlavní skupiny poměrových ukazatelů

- **Ukazatele výnosnosti** (rentability, ziskovosti), (profitability ratios)
 - měří čistý výsledek podnikového snažení. Ukazují kombinovaný vliv likvidity, aktivity a zadluženosti na čistý zisk podniku. Používají se tyto ukazatele:

Rentabilita celkových aktiv (ROA) = EBT / aktiva

nebo EBIT / aktiva , příp. EAT / aktiva

Základní výtěžná síla podniku = EBIT / aktiva

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) = čistý zisk / vlastní kapitál

Rentabilita tržeb = čistý zisk / tržby

Rentabilita kapitálu investorů (ROIC) = (EBIT * (1 - t)) / (vlastní kapitál +
dlouhodobé dluhy)

kde t je míra zdanění zisku v desetinném čísle

- **Ukazatele likvidity** (liquidity ratios)
 - měří schopnost firmy uspokojit (vyrovnat) své splatné závazky. Vypočítávají se dva základní ukazatele: běžná likvidita (Current Ratio) a pohotová likvidita (Quick Ratio, Acid Test)

běžná likvidita = oběžná aktiva / krátkodobé závazky

pohotová likvidita = (oběžná aktiva - zásoby) / krátkodobé závazky

- **Ukazatele zadluženosti** (financial leverage ratios)
 - měří rozsah, v jakém je podnik financován cizím kapitálem

Zadluženost se měří dvěma způsoby:

1. Vychází se z rozvahy a počítá rozsah, ve kterém dluhy financují aktiva

zadluženost = celkový dluh (cizí zdroje) / celková aktiva

2. Vychází se z výsledovky a počítá krytí nákladů na cizí kapitál
(úroků a dalších poplatků) provozním ziskem

$$\text{krytí úroků} = \text{zisk před úroky a zdaněním} / \text{úroky}$$

Pro měření síly finanční páky se používá tento ukazatel:

$$\text{celkové zdroje (aktiva)} / \text{vlastní kapitál}$$

▪ **Ukazatele aktivity** (activity ratios)

- měří, jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy. Počítají se pro jednotlivé skupiny aktiv: zásoby, pohledávky, fixní aktiva, oběžná aktiva a pro celková aktiva.

$$\text{Obrat zásob} = \text{tržby} / \text{zásoby} \quad (\text{v počtu obrátů za rok})$$

$$\text{Průměrná doba inkasa} = \text{pohledávky} / (\text{roční tržby} / 360) \quad (\text{ve dnech})$$

$$\text{Obrat stálých aktiv} = \text{tržby} / \text{dlouhodobý majetek} \quad (\text{v počtu obrátů za rok})$$

$$\text{Obrat oběžných aktiv} = \text{tržby} / (\text{oběžná aktiva}) \quad (\text{v počtu obrátů za rok})$$

$$\text{Obrat celkových aktiv} = \text{tržby} / \text{celková aktiva} \quad (\text{v počtu obrátů za rok})$$

▪ **Ukazatele tržní hodnoty** (market value ratios) měřící cenu akcií a majetku podniku.

- tyto ukazatele vyjadřují, jak je trhem (burzou, investory) hodnocena minulá činnost podniku a jeho budoucí výhled. Jsou výsledkem úrovně všech výše uvedených oblastí – likvidity podniku, využití aktiv, využití dluhů a výnosnosti podniku.

Např. zadluženost podniku vyjádříme jako podíl celkových dluhů na celkových zdrojích, rentabilitu tržeb jako podíl zisku připadajícího na 1 Kč tržeb, obratovost zásob jako podíl tržeb na 1 Kč průměrné zásoby apod.

$$\text{Poměr ceny akcie k zisku na akcii P/E} = \text{tržní cena akcie} / \text{čistý zisk na 1 akcii}$$

$$\text{Kurz akcie (Market / Book Ratio)} = \text{tržní cena akcie} / \text{nominální hodnota akcie}$$

$$\text{Čistý zisk na akcii} = \text{čistý zisk} / \text{počet akcií}$$

$$\text{Dividenda na akcii} = \text{dividendy za rok} / \text{počet akcií}$$

3.3.3 Ukazatele přidané hodnoty

Poměrové ukazatele umožňují srovnání určitého podniku s jinými podniky nebo s odvětvovým průměrem. Kromě poměrových ukazatelů výše uvedených se v poslední době začínají používat ukazatelé přidané hodnoty – MVA a EVA. (Synek, M. a kol., 2002)

Ukazatelé MVA a EVA vznikly v konzultační firmě Stern Stewart Management Services v New Yorku v roce 1993 a rychle se rozšířily jak v USA, tak v západní Evropě.

Ukazatel MVA (Market Value Added – tržní přidaná hodnota) je ukazatelem, kterým můžeme změřit výkonnost firmy. Vypočítá se jako rozdíl tržní hodnoty akcií, tj. částky, kterou by nyní akcionáři získali prodejem svých akcií, a investovaného kapitálu, tj. částky, kterou do firmy vložili. (Synek M. a kol., 2003)

$$\text{MVA} = \text{tržní hodnota akcií} - \text{vlastní kapitál}$$

Ukazatel EVA (Economic Value Added – ekonomická přidaná hodnota) má širší uplatnění než MVA.

Pro výpočet ukazatele EVA je možno použít tento následující vzorec:

$$\text{EVA} = \text{EBIT} \times (1 - t) - C \times \text{WACC}$$

Vychází z myšlenky, že očekávaný výnos musí pokrýt jak náklady na cizí kapitál (úroky), tak i náklady na vlastní kapitál.

Je-li EVA kladná, byla vytvořena nová hodnota. Je-li naproti tomu EVA záporná, dochází k úbytku hodnoty. Podnik zhodnocuje veškerý kapitál investovaný do podniku jedině, je-li hodnota kladná. EVA se tak stává ukazatelem toho, jak je plněn základní cíl podnikání, tj. zhodnocování vynaloženého kapitálu. (Synek M. a kol., 1997)

EVA slouží jako základ hmotné zainteresovanosti a stimulace vnitropodnikových útvarů i jednotlivců (divizí, závodů). EVA je základem ke stanovení cílů, oceňování strategií a investičních příležitostí, hodnocení přínosů nových výrobků, měření výkonnosti. Používá se i v nadpodnikových celcích – korporacích (zde se hovoří o tzv. corporate value). (Synek M. a kol., 2003)

4 Fáze životního cyklu a zdroje financování

4.1 Charakteristika finančních zdrojů podniku

Finance a finanční řízení podniku tvoří dominantní součást celkové ekonomiky podniku a jeho řízení. Jádrem podnikání je financování. Do finančních zdrojů se promítá veškerá činnost podniku, například pořizování majetku, vlastní výroba či jeho likvidace. Finanční zdroje jsou důležité pro hodnocení finanční situace podniku a pro posuzování finanční rovnováhy, která je dlouhodobým cílem podniku. V souvislosti s fungováním podniku dochází k neustálému pohybu peněžních prostředků, kapitálu a finančních zdrojů.

Za finanční zdroje lze považovat jakékoliv přírůstky kapitálu a zdroje obnovy, které vychází z potřeby podniku obnovovat a rozlišovat podnikový majetek.

4.2 Finanční zdroje s ohledem na fáze životního cyklu

Jednotlivé fáze života podniku se pojí s různou strukturou peněžních toků a tedy i s různou potřebou finančních zdrojů. V počátečních fázích vývoje má podnik zpravidla značné růstové příležitosti. K tomu, aby jich mohl využít, potřebuje vytvořit určité majetkové portfolio, které bude předpokladem pro následné poskytování výrobků a služeb s ohledem na příležitosti na trhu.

Při založení firmy však není snadné investory přinášející kapitál přesvědčit o jeho přiměřeném zhodnocení. Počátek existence podniku je zpravidla označován jako „období hladu“. Vlivem masivních investic výdaje zpravidla převyšují příjmy. V této fázi podnik spotřebovává peněžní prostředky v očekávání, že v budoucnu se tato investice zaplatí. Je tedy zřejmé, že od počátku fungování podniku vstupuje do hry faktor nejistoty a faktor času. Profinancování počátku této fáze se nejčastěji děje ze soukromých prostředků, úvěrů, popř. prostřednictvím rizikového kapitálu (Venture Capital). Podaří-li se podniku „odstartovat“, bude ke svému dalšímu rozvoji potřebovat další peněžní prostředky.

Projde-li podnik úspěšně fází růstu, následuje fáze stabilizace. Je to období, ve kterém podnik dosáhl optimální velikosti s ohledem na tržní příležitosti. Pro tuto fázi je typická rovnost odpisů a investic. Podnik bývá většinou schopen krýt své aktivity bez nároků na další zdroje.

Stabilizační fáze je následována poklesem příjmů bez významného poklesu výdajů. Nastává období krize. Pokud se managementu nepodaří podnik sanovat, resp. přeměřovat aktivity do slibnějších oblastí, dojde k zániku podniku a rozdělení prostředků mezi vlastníky prostřednictvím procesu likvidace. (Kislingerová, E. a kol., 2004)

4.3 Druhy financování podniku

Existuje několik hledisek, podle kterých můžeme financování podniku klasifikovat.

1. Podle původu kapitálu rozlišujeme:

- **vnitřní (interní) financování** - zdrojem kapitálu je podniková hospodářská činnost, jejímž výsledkem je zisk, resp. odpisy a dlouhodobé rezervní fondy prostředky uvolněné rychlejším obratem kapitálu aj.)
- **vnější (externí) financování** – všechny druhy dluhů, dotací, ale i zdroje získané vklady vlastníků.
 - jedná se o zdroje získané mimo podnik:
 - **financování z vlastních zdrojů** (vklady a podíly zakladatelů, vlastníků a spoluvlastníků).
 - jedná se o zdroje získané realizací výrobků a služeb v podobě odpisů a zisku po zdanění a úhradě dividend
 - za vlastní finanční zdroje podniku mohou být považovány i zdroje z prodeje nepeněžní části majetku.
 - **financování z cizích zdrojů** (obligace, půjčky, úvěry)
 - přírůstky dluhů případně dotací na rozvoj podniku poskytnuté státem, účelovými fondy, nadacemi
 - za cizí zdroje lze označit též leasingové financování pomocí pronájmu majetku.

2. Podle pravidelnosti financování rozeznáváme:

- **financování běžné**, které spočívá v zajišťování a vynakládání peněz na běžný provoz podniku, tj. na nákup materiálu, paliva, energie, na výplatu mezd a platů, placení nájemného, přepravného, daní, splácení krátkodobých závazků, vyplácení dividend a úhradu jiných výdajů.
 - toto financování se převážně týká oběžných aktiv (tzv. pracovního kapitálu)

- **financování mimořádné**, a to:
 - a) financování při **zakládání podniku**, tj. zajištění peněz na pořízení pozemků, budov, strojů, zásob surovin a materiálů a částek na mzdy a platy do doby, než začne příliv peněz ve formě tržeb
 - b) financování při **rozšiřování podniku** a jeho aktivit (alokace volných fondů do věcných a finančních investic, tj. nákup dalšího výrobního zařízení aj. věcných aktiv, nákup akcií cizích podniků, státních a podnikových obligací, finanční účasti aj.)
 - c) financování při **spojování nebo sanaci podniku**
 - d) financování při **likvidaci podniku** (vyrovnání dluhů atd.)

(Synek M. a kol., 2006)

Dalším způsobem financování je tzv. samofinancování. Jedná se o použití zisku k dalšímu rozvoji podniku. Pro podnik je to hlavní způsob rozmnožování majetku. Jeho hlavní předností je to, že snižuje potřebu dalšího vydávání akcií a potřebu úvěrů. Tím snižuje závislost na věřitelích (bankách) a zpevňuje finanční situaci podniku. (Synek M. a kol., 2006)

3. Podle časového hlediska (doba splatnosti)

- **krátkodobé zdroje** – zdroje splatné do jednoho roku
- **dlouhodobé zdroje** – doba splatnosti je vyšší než jeden rok

Dále můžeme rozlišit i střednědobé zdroje. Do trvalých zdrojů s neomezenou splatností jsou zahrnuty vlastní finanční zdroje.

Ke krátkodobému financování je možno přistupovat ze dvou hledisek:

- z hlediska zdrojů – jedná se o financování podniku z krátkodobých zdrojů použitelných do jednoho roku. Nazývá se též úvěrovým financováním.
- z hlediska objektu financování – jedná se o financování krátkodobého majetku. Jde tedy o financování oběžného majetku.

4.4 Nové formy financování podniku

Novou formou vnějšího financování je **leasing**, ve kterém leasingové, tj. pronajímající společnosti, pronajímají stroje, výrobní zařízení, automobily, letadla nájemci (pronajímatelem může být i přímý výrobce). Po určité době (doba pronájmu) může být předmět pronájmu převeden do vlastnictví nájemce (pokud je dáno smluvně) buď bezplatně nebo za zůstatkovou, předem sjednanou cenu. Po celou dobu pronájmu je majetek ve vlastnictví pronajímatele, který jej také odepisuje. Není tedy součástí majetku nájemce.

Rozlišují se dvě hlavní formy leasingu:

- a) **operativní (provozní) leasing** – je tradiční nájemní smlouva, kdy po skončení nájmu zůstává předmět ve vlastnictví leasingové společnosti
- b) **finanční leasing** – nájemní smlouva je vypověditelná, riziko spočívá na nájemci, do jehož vlastnictví po skončení nájmu předmět většinou za symbolickou cenu přechází.

U nás poměrně novou formou je tzv. **zpětný leasing** (leaseback), při kterém leasingová společnost nejprve koupí předmět leasingu od původního majitele a následně mu jej pronajme.

Dalšími finančními zdroji jsou **faktoring** (odkup pohledávek faktorem), **forfaiting** (odkup střednědobých a dlouhodobých pohledávek forfaitingovou organizací), **zerobondy** (půjčky s nulovým kupónem), **futures** (předkupní smlouvy), **swapy** (výměnné obchody na mezinárodních trzích), **opce** (právo nebo povinnost na koupi nebo prodej finančních titul, např. akcií, půjček, valut, swapů, futures aj.). (Synek M. a kol., 2006)

4.5 Jednotlivé druhy krátkodobých finančních zdrojů

Krátkodobé finanční zdroje představují ve srovnání se zdroji dlouhodobými obvykle nižší náklady, vyšší flexibilitu a snadnější, resp. rychlejší dostupnost. Oproti těmto výhodám stojí vyšší riziko insolventnosti a vyšší úrokové riziko v případě rostoucích úroků.

4.5.1 Obchodní úvěr

- je typem nebankovního úvěru. Jedná se o úvěr, který poskytuje dodavatel odběrateli tím, že odběratel dodavateli za dodání výrobků nebo služeb zaplatí až za určitou dobu (např. za 14, 30 nebo více dní). To je dáno platebními podmínkami sjednanými mezi dodavatelem a odběratelem a představuje dobu splatnosti faktur. Odběratel je v postavení dlužníka, dodavatel v postavení věřitele.

Někdy může dodavatel odběrateli nabídnout tzv. *skonto*, což je procentně vyjádřená sleva z fakturované částky, pokud odběratel zaplatí do určitého předem stanoveného počtu dnů. Smyslem poskytování slevy odběratelům je jednak zajištění odbytu, ale i včasné zaplacení dodávky.

4.5.2 Krátkodobé bankovní úvěry

- jsou významným zdrojem financování a krytí oběžného majetku. Jedná se o úvěry poskytované různými bankami (věřitelé) podnikům (dlužníci) za účelem financování přírůstků a krytí oběžného majetku. Splatnost úvěrů bývá stejná jako doba použitelnosti krátkodobého majetku tzn. 1 rok.

Vybrané druhy krátkodobých bankovních úvěrů:

- **Kontokorentní úvěr** – vzniká v souvislosti s pasivním saldem na speciálním běžném účtu, tzv. kontokorentu. Na tomto účtu se zúčtovávají pohledávky a závazky podniku. Směrodatný pro čerpání úvěru je poměr pohledávek a závazků, resp. poměr příjmů a výdajů. K čerpání úvěrů dochází pouze tehdy, jsou-li výdaje na kontokorentním účtu vyšší než příjmy. Výše úvěru bývá vymezena v úvěrové smlouvě kontokorentním úvěrovým limitem. Čerpání úvěru nad limit je spojeno se sankční provizí za překročení limitu. Výhodou kontokorentního úvěru je jeho flexibilita, nevázanost na specifické účely a možnost použít pro všechny formy platebního styku.
- **Eskontní úvěr** – je úvěr, který vzniká eskontem směnky, tj. odkupem směnky před dobou její splatnosti od podniku bankou. Jestliže podnik za své zboží získá od odběratele směnku s určitou dobou splatnosti a přitom potřebuje na svou činnost hotové peníze, může požádat banku o eskont této směnky. Banka

směnku eskontuje s tím, že podniku vyplatí částku, která je vypsána na směnce sníženou o tzv. diskont.

Diskont je úrok, který banka inkasuje za poskytnutí eskontního úvěru. Jedná se o levný úvěr a pro banku málo rizikový. Z hlediska doby splatnosti to je velmi krátkodobý úvěr obvykle splatný do 30 – 90 dnů.

- Modifikací eskontního úvěru v oblasti zahraničních obchodních vztahů je **negociační úvěr**. Jedná se o eskont směnek vývozce (věřitele) vystavených na dovozce (dlužníka). Dovozece zajišťuje eskont směnek vč. bankovního spojení a celé organizace, která je s touto operací spojena.
- **Akceptační úvěr** – zvláštní druh úvěru, kdy banka neposkytuje podniku přímo peněžní prostředky, ale akceptuje směnku, v níž se zaváže, zaplatit za dlužníka ve lhůtě splatnosti. Banka tímto přejímá závazek dlužníka.
- Modifikací akceptačního úvěru v zahraničních obchodních vztazích je **ramboursní úvěr**. Jde o akcept směnky vystavené na dovozce (jako dlužníka) vývozcem (věřitelem) tzv. ramboursní bankou.
- **Krátkodobá bankovní půjčka** – jedná se o nejjednodušší formu bankovního úvěru. Jde o nejčastěji se vyskytující krátkodobý úvěr, který se poskytuje podnikům samostatně, individuálně, případ od případu, jednorázově či postupně na celkové nebo popř. na vybrané potřeby. Potřeby mohou být vyvolány např. sezónním zvýšením zásob, nákladů, pohledávek, příležitostným výhodným nákupem, popř. přechodným ohroženým výplat mezd, úhrad závazků podniku apod.
- **Revolvingový úvěr** – je technickou modifikací bankovní půjčky s tím, že banka na žádost podniku po dohodnutou dobu vyčerpaný a poté splacený úvěr do sjednané výše doplňuje. Za tuto výhodu však banka požaduje vyšší úrok a poplatek za neustálé doplňování úvěru. Revolvingový úvěr je považován za střednědobý, protože klient uzavírá s bankou smlouvu na dobu delší než jeden rok.
- **Lombardní úvěr** – je krátkodobá půjčka, která je jištěna movitou věcí nebo právem (obvykle cennými papíry). Tento úvěr je vždy zajištěn. Poskytuje se

zejména novým začínajícím podnikům. Tento druh úvěru bývá dražší a v praxi je méně využíván.

▪ **Směnečný diskontní úvěr**

Směnečný vztah vzniká na podkladě věřitelského či dlužnického vztahu. Směnka představuje závazný příslib platby. Rozlišují se směnky vlastní a směnky cizí. U vlastní směnky uskutečňuje příslib platby vůči držiteli (remitentovi) výstavce (dlužník, trasant). Cizí směnka obsahuje bezpodmínečný příkaz výstavce směnečnému dlužníkovi, aby zaplatil remitentovi (výstavci nebo třetí osobě) určenou částku. Pokud směnečný dlužník částku akceptuje, nazývá se směnka akceptem.

Směnka, která vznikla na základě obchodního vztahu se označuje jako obchodní směnka. Směnky zajišťující úvěr jsou označovány jako depozitní. Finančními směnkami jsou označovány směnky používané k získání úvěru.

4.5.3 Ostatní krátkodobé zdroje

- do této skupiny zdrojů patří zejména krátkodobé nebankovní úvěry. V podniku vznikají z různých důvodů. Patří sem např. závazky vůči zaměstnancům z mezd v důsledku posunu výplat, závazky vůči státnímu rozpočtu v důsledku posunu placení daní. Dále pak závazky z plateb pojistného zdravotního a sociálního pojištění vůči státnímu rozpočtu či příslušným pojišťovnám, závazky z emise krátkodobých cenných papírů, závazky k náhradě škod různým subjektům, přijaté zálohy apod.

4.6 Zdroje a formy dlouhodobého financování

S pořízením investice vždy souvisí i způsob jejího financování. Investice představuje pořízení, obnovu či rozšíření investičního majetku. Tento majetek je dlouhodobý a je tedy nutné používat na jeho financování dlouhodobé finanční zdroje.

Cílem financování investic je používat takové finanční zdroje, které by podnik pořídil s co nejnižšími náklady a přitom nebyla ohrožena likvidita podniku.

Hlavní zdroje financování investic:

a) interní zdroje

- odpisy
- nerozdělený (zadržovaný) zisk
- dlouhodobé finanční rezervy (rezervní fondy, penzijní fondy)

b) externí zdroje

- emitované akcie
- podílové listy
- dlouhodobé úvěry
- obligace
- finanční leasing
- dotace aj. (Valach, J., 1999)

4.6.1 Interní zdroje

- **Odpisy** – představují peněžní vyjádření postupného opotřebení hmotného a nehmotného majetku za určité období. Hlavní funkcí je zajistit postupný „přenos“ ceny investičního majetku do nákladů firmy a zajistit obnovu investičního majetku. Odpisy představují významnou část nákladů firmy a jako takové podstatným způsobem ovlivňují účetní zisk, který firma vykazuje. Odpis, jako vyjádření opotřebení dlouhodobého majetku, se promítá do ceny výrobků, prostřednictvím kalkulací. Odpis vyjadřuje opotřebení majetku jen přibližně, neboť majetek podléhá opotřebení fyzickému, materiálnímu i morálnímu.

Odpis je tzv. nepeněžní náklad. Jeho zaúčtování neovlivňuje peněžní tok podniku.

Výši odpisů určuje zvolená metoda odepisování. Existují různé metody odepisování:

- a) lineární (proporcionální)
- b) degresivní (akcelerační)
- c) progresivní
- d) nerovnoměrné (stupňovité)

- **Zisk** - je důležitým měřítkem úspěšnosti podnikání

K hodnocení se využívá jak absolutní výše zisku, tak zejména zisk v relativním vyjádření např. k vloženému kapitálu, nebo k celkovým aktivům. Zisk ovlivňuje tržní hodnotu firmy, která bývá označována jako hlavní cíl finančního řízení podniku.

Zisky lze nalézt v účetním výkaze Výkaz zisku a ztráty vždy k určitému období.

Zde je možno nalézt výsledek hospodaření před zdaněním (součet výše uvedených hospodářských výsledků) a hospodářský výsledek po zdanění (po odečtení daně

z příjmu). Pro potřeby finanční analýzy se používají i jiné úrovně zisků, zejména při hodnocení jednotlivých druhů efektivní činnosti podniku.

V praxi se lze setkat zejména s:

EBIT = zisk před úroky a zdaněním (earnings before interests and taxes)

EBT = zisk před zdaněním (earnings before taxes)

EAT = zisk po zdanění (earnings after taxes)

4.6.2 Externí zdroje

Nejobvyklejší formy externích zdrojů financování jsou:

- Akcie
- Obligace
- Dlouhodobé a střednědobé půjčky (úvěry)
- Finanční leasing
- Dotace ze státního rozpočtu

Akcie - je cenný papír, který osvědčuje práva majitele na jeho vlastnický podíl na podnikovém kapitálu. Majitel akcie se podílí na řízení akciové společnosti nepřímo – hlasováním o rozhodujících strategických otázkách podnikání. Má právo na dividendu – podíl na zisku. V případě likvidace společnosti má právo na majetkový zůstatek. Za hospodaření společnosti ručí jen do výše svého vkladu.

Existuje mnoho druhů akcií. Mezi nejobvyklejší patří kmenové akcie, kde majitel pobírá plnou dividendu a má právo zúčastnit se hlasování na valné hromadě s počtem hlasů, které odpovídají jeho majetkovému podílu na kapitálu firmy.

Dalším druhem, s kterým je možno se v praxi setkat, jsou prioritní akcie. Majitelé těchto akcií mají obvykle stálou výši dividend bez ohledu na zisk. Nemají však hlasovací práva. Z hlediska financování u těchto akcií je třeba zajistit, aby podnik vytvářel dostatečné zdroje na zaplacení dividend. Pro podnik, který emituje akcie je důležitá nominální cena akcie – tj. hodnota, která odpovídá podílu na podnikovém kapitálu, dále pak tržní hodnota akcie tj. hodnota, za kterou se akcie prodává na trhu. Rozdíl mezi nominální hodnotou a tržní hodnotou akcie je emisní ážio, které je také součástí vlastního kapitálu společnosti.

Obligace - je cenný papír, který vyjadřuje závazek dlužníka (emitenta) vůči majiteli (věřiteli). Je charakteristický tím, že má určitou dobu splatnosti, úrok je předem stanoven a věřitel se nemůže podílet na řízení podniku.

V praxi existuje celá řada obligací a liší se např. podle emitenta (podnikové, bankovní, státní), podle úroku (s pevným úrokem, s proměnlivým úrokem, bezúročné – prodávané za diskont), nebo podle způsobu emise (veřejná emise, soukromá emise).

4.7 Bilanční pravidla

Bilanční pravidla jsou doporučení, kterými by se měl management řídit ve financování firmy s cílem dosažení dlouhodobé finanční rovnováhy a stability. Vycházejí z dané kapitálové potřeby a stanovují základní zásady, které prostředky financování je potřeba použít za určitých předpokladů ke krytí kapitálové potřeby.

1. Zlaté pravidlo financování

- říká, že je nezbytné sladovat časový horizont trvání majetkových částí s časovým horizontem zdrojů, ze kterých je financován.
- v užším pojetí jde o to, aby dlouhodobý majetek byl financován vlastním kapitálem. V širším pojetí by dlouhodobý majetek měl být financován dlouhodobým kapitálem (vlastními zdroji nebo dlouhodobým cizím kapitálem).

2. Zlaté pravidlo vyrovnání rizika

- říká, že vlastní zdroje by pokud možno měly převyšovat cizí zdroje, v krajním případě se mají rovnat.
 - týká se pouze skladby kapitálu a tak představuje pravidlo financování, které nemá žádný vztah k majetku, tedy k použití finančních prostředků.
- V praxi není toto pravidlo často dodržováno a cizí zdroje značně převyšují vlastní kapitál.

$$\text{Stupeň zadlužení} = (\text{cizí kapitál} / \text{vlastní kapitál}) * 100$$

3. Zlaté pari pravidlo

- jde o vztah dlouhodobého majetku a vlastních zdrojů. Nemělo by platit, že objem dlouhodobého majetku je menší než objem vlastních zdrojů.

Toto pravidlo není v praxi příliš dodržováno, protože neumožňuje využít výhody financování cizím kapitálem.

4. Zlaté poměrové pravidlo

- dle tohoto pravidla by tempo růstu investic v zájmu udržení dlouhodobé finanční rovnováhy nemělo ani v krátkodobém časovém horizontu předstihnout tempo růstu tržeb. Příliš vysoké investice by firmu do budoucnosti zatěžovaly např. z těchto důvodů: snížená rentabilita, problémy s likviditou, ztráta schopnosti konkurence, nevyužitá kapacita atd.. (Wöhe, G., 1995)

5 Výhody resp. nevýhody vybraných forem financování

Obchodní úvěr

- má své specifické rysy, určitá omezení, výhody i nevýhody.

Omezenost je kvantitativní - daná objemem dodávek, kapacitou dodavatelů i věcná – nemohou ji poskytovat libovolní dodavatelé libovolným odběratelům, ale jen těm, s nimiž mají dodavatelé obchodní vztahy.

Výhodou obchodního úvěru je, že podporuje odbyt a urychluje reprodukční proces. Odběratelům je umožněn nákup, i když nemají likvidní prostředky na jeho zaplacení. Dodavatelům je umožněno realizovat odbyt – prodávat jeho výrobky, které by často bez poskytnutí obchodního úvěru vůbec neprodali.

Dalšími nespornými výhodami obchodního úvěru je, že posiluje trh na straně nabídky a poptávky, je nástrojem konkurence, mohou ho získat i méně známé či menší firmy a v neposlední řadě nevyžaduje žádná povolení a registraci státními orgány (jako např. u emise obligací).

Nevýhodou poskytování obchodního úvěru je, že v případě nesolventnosti odběratele dochází k řetězové reakci a tak se i dodavatel stává nesolventním vůči svým dodavatelům. Dochází k tzv. druhotné platební neschopnosti. Proto by měl každý podnik věnovat mimořádnou péči řízení svých pohledávek, a to v oblasti objemu, doby splatnosti, včasného vymáhání nezaplacených pohledávek a v neposlední řadě i prověření odběratele z hlediska jeho důvěryhodnosti a solventnosti.

Kontokorentní úvěr

- je krátkodobý úvěr poskytovaný na běžném účtu podniku. Podnik má stanovený tzv. úvěrový limit, tj. maximální částka úvěru, kterou může čerpat. Podnik čerpá úvěr tím, že platí platby z běžného účtu. V případě, že není dostatek vlastních prostředků na tomto účtu, může platit dluhy čerpáním úvěru. Naopak tím, jak podniku přicházejí platby na účet od odběratelů dochází ke splácení úvěru.

Výhodou pro podnik je, že čerpá úvěr vždy jen v té výši, v jaké potřebuje finanční prostředky pro úhradu svých dluhů a jen po tu dobu, než získá prostředky vlastní. Mezi

další výhody se řadí flexibilita, nevázanost na specifické účely a možnost použití pro všechny formy platebního styku. Tento druh úvěru patří mezi nejrychlejší bankovní úvěry.

Mezi *nevýhody* patří to, že tento druh úvěru bývá obvykle dražší než ostatní krátkodobé úvěry. Je to způsobeno tím, že když banka poskytne úvěr na běžný účet, ztratí tak vlastně možnost kontroly účelovosti při použití úvěru. Úroky se však platí pouze z čerpané částky a za dny, kdy úvěr byl fakticky čerpán.

Kmenové akcie

Pro podnik je vydání kmenových akcií, jako způsobu získání potřebných finančních zdrojů, *výhodné* v tom, že:

- nemají pevné datum splatnosti (akcie se akcionářům neproplácejí zpět)
- nevyžadují stálé platby majitelům ve formě úroků
- obvykle jsou lépe prodejné na kapitálových trzích

Nevýhodou je, že rozšiřují hlasovací právo na další akcionáře. Emise akcií je spojena se značnými náklady. K nevýhodám lze řadit i to, že dividendy se platí až ze zisku po zdanění, tzn., že aby mohl podnik vyplatit dividendy, musí nejprve vyprodukovat zisk, který zdaní a teprve pak může vyplácet dividendy.

Obligace

Pro podnik má financování dlouhodobých potřeb pomocí obligací tyto *výhody*:

- úrok je pevně stanoven (bez ohledu na skutečně dosažený zisk)
- úrok je nižší než dividenda z kmenových akcií
- akcionáři neztrácejí kontrolu nad řízením společnosti, rozhodovací práva se dále nerozměňují mezi více akcionářů
- lze je splatit i dříve (pokud je to v podmínkách emise)

Nevýhodou pro emitenta je:

- nutnost pevné splátky v daném čase (problematické při kolísání zisku)
- vysoké riziko změn podmínek, za jakých byly obligace emitovány
- značné emisní náklady

Leasingové financování

Výhody:

- vyřízení leasingové smlouvy může být rychlejší než získání úvěru
- riziko inflace nese obvykle leasingová firma
- při pořizování předmětu leasingu není nutný kapitál na jednorázové vynaložení všech prostředků na investici – tím je urychleno zavedení investice do provozu, zavedení technologických inovací, zvýšení konkurenční schopnosti podniku
- leasing zvyšuje likviditu podniku
- leasingové financování je velice flexibilní a je považováno za pružnější ve vztahu k úvěru a obligacím
- umožňuje nájemci zahrnovat leasingové splátky do nákladů a tím snižovat základ zdanění
- umožňuje nájemci využití majetku, aniž by podstupoval riziko spojené s jeho pořízením
- zařízení vydělává v průběhu splácení na pokrytí své pořizovací ceny
- leasingové splátky mohou být při domluvě s leasingovou společností shodné se skutečnými výkonovými parametry. Tak může nájemce splácet jen tolik, kolik předmět leasingu produkuje, nebo jaký finanční objem realizuje.
- jestliže se předmět využívá jen během sezóny, je možné po dohodě s leasingovou společností sjednat nepravidelné splátky
- leasing spoří podnikatelským subjektům jejich finance. Leasingová společnost využívá zrychleného odepisování oproti normálnímu, které používá podnikatel, který koupí předmět na úvěr nebo za hotové peníze.

Nevýhody:

- v leasingových splátkách je nutno zaplatit finanční službu a zisk leasingové společnosti, a proto pořízení na leasing bývá dražší než pořízení na úvěr či za hotové
- výrazně omezená vlastnická práva k předmětu leasingu, neboť po celou dobu pronájmu patří leasingové společnosti
- obtíže při provádění potřebných úprav majetku (rekonstrukce, modernizace), protože vyžadují souhlas pronajímatele
- předmět po skončení leasingu získá nájemce zcela nebo téměř odepsaný, takže ztrácí výhodu daňových odpisů, i když předmět dále užívá

- některá vlastnická rizika jsou přenášena na nájemce, například v případě odcizení nebo totálního zničení předmětu, pokud není poskytnuta náhrada od pojišťovny v plné výši
- omezení užívacích práv nájemce leasingovou smlouvou, možnost odebrání předmětu leasingu
- nemožnost vypovězení smlouvy nájemcem (ev. se značným penále) v případě rychlého zastarání majetku či jeho nízkého přínosu pro efektivnost nájemce
- nebezpečí bankrotu leasingové společnosti, který by znamenal vrácení majetku pronajímateli a různá jednání o ev. narovnání leasingových splátek, náhradě škody nájemci způsobené odejmutím majetku apod.

U leasingu je víc než kdy jindy potřeba důkladně se seznámit se smlouvou a všeobecnými podmínkami.

6 Metodika práce

6.1 Cíl práce

Cílem této práce je na základě studiem získaných teoretických znalostí a za pomoci konkrétních zkušeností podnikového vedení klasifikovat cíle podniku v jednotlivých fázích životního cyklu, charakterizovat základní výkonnostní parametry podniku a zdroje financování s ohledem na fáze životního cyklu. Dále pak analyzovat výkonnost vybraného podniku z Jihočeského kraje a posoudit stávající formy jeho financování. Na tomto podkladě pak zhodnotit použití dalších forem financování včetně posouzení dopadů na ekonomické výsledky podniku.

6.2 Metodika práce

Analýzu výkonnosti provedu a použité metody aplikuji na skutečně existujícím podnikatelském subjektu. Jedná se o firmu MAURING spol. s r.o., která se zabývá inženýrskou činností ve stavebnictví. Podklady pro výpočet hlavních ukazatelů použiji ze základních výkazů společnosti. Vývoj firmy bude zmapován v letech 1997, 2000, 2003, 2005 a 2008.

První část této práce je zaměřena na podnik a jeho životní cyklus z teoretického hlediska. Nejprve se zabývá významem podniku, dále jsou uvedeny a popsány jednotlivé fáze jeho životního cyklu.

Následuje rozbor výkonnosti podniku, kde jsou zohledněny jednotlivé fáze životního cyklu podniku.

Další kapitola pojednává o zdrojích financování. Jsou zde vyjmenovány a popsány nejznámější finanční zdroje s ohledem na fáze životního cyklu. V závěru kapitoly je věnována pozornost bilančním pravidlům.

V další části práce jsou rozebrány výhody a nevýhody vybraných forem financování.

Na teoretickou část navazuje část praktická, kde je nejprve charakterizován vybraný podnik s aspektem na jeho vývojovou fázi. V následující kapitole se zaměřuji na vyjádření a výpočet různých ekonomických ukazatelů. Jedná se především o vývoj aktiv, výnosů a nákladů – rozčleněných podle druhů. Poté je přehledně vymezen výsledek hospodaření v jednotlivých letech sledování a znázorněn postupný růst počtu

zaměstnanců od vzniku společnosti až po současnost. Pro zajímavost je znázorněna i výše celkových výkonů a výkonu na 1 pracovníka ve vybraných letech působnosti podniku. Tyto údaje jsou velmi důležité pro následné zhodnocení výkonnosti podniku.

V následující kapitole jsou podrobněji rozebrány jednotlivé finanční zdroje za celou dobu působnosti podniku.

V další části práce je analyzována výkonnost podniku zaměřená na zhodnocení forem financování. Nejprve je věnována pozornost analýze rentability. Jedná se o ukazatele rentability celkových aktiv, rentability vlastního kapitálu, rentability výnosů a základní výdělečné síly podniku. Ukazatel rentability vlastního kapitálu nám umožní zjistit, s jakou intenzitou je využíváno kapitálu vlastníků. Pro lepší přehlednost jsou získané hodnoty graficky znázorněny. Dále je provedena analýza likvidity. Jedná se o výpočty běžné a pohotové likvidity. V analýze zadluženosti je pak počítán ukazatel zadluženosti, úrokového krytí a čistého pracovního kapitálu. V závěru této kapitoly je použita komparační metoda, kde je srovnána rentabilita s oborovým průměrem. Informace o podnicích, které působí ve stejném OKEČ je možno nalézt na internetových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu (www.mpo.cz) a na ekonomickém informačním serveru www.ekoinfo.cz.

Další kapitola je zaměřena na zhodnocení forem financování vybrané firmy. Největší pozornost je věnována finančnímu leasingu, který firma využívá.

Dále jsou na firmu Mauring aplikována bilanční pravidla. Pro přehlednost jsou výsledky seřazeny do tabulek, graficky znázorněny a stručně okomentovány.

V poslední kapitole jsou zhodnoceny další formy financování s možnými dopady na ekonomické výsledky podniku.

6.3 Seznam použitých ukazatelů a vzorců

Tabulka 1: Přehled primárních ukazatelů

Název	Zkratka	Zdroj
Aktiva celkem	A	R 001
Dlouhodobý majetek	DM	R 003
Oběžná aktiva	OA	R 021
Vlastní kapitál	VK	R 055
Základní kapitál	ZK	R 056
Výsledek hosp. minulých let	VHML	R 068
Krátkodobé závazky	KZ	R 084
Cizí kapitál	CK	R 072
Rezervy	R	R 073
Dlouhodobé závazky	DZ	R 077
Bankovní úvěry a výpomoci	BÚ	R 094
Celkový kapitál	CelkK	R 055
Výkony	Výk	V 04
Výnosy	V	V 01, 04, 14, 24
Ostatní provozní výnosy	JPV	V 14
Ostatní provozní náklady	JPN	V 15
Provozní výsledek hospodaření	PVH	V 23
Finanční výnosy	FV	V 24
Finanční náklady	FN	V 25
Finanční úroky	Ú	V 27
Finanční výsledek hospodaření	FVH	V 32
Mimořádný výsledek hospodaření	MVH	V 43
HV za účetní období	ČZ	V 45
HV před zdaněním	EBT	V 46
HV před zdaněním a úhradou úroků	EBIT	V 46 + V 27

Zdroj: Výkazy podniku

Tabulka 2: Přehled poměrových ukazatelů

Název	Zkratka	Výpočet
Rentabilita vlastního kapitálu	ROE	Čistý zisk / Vlastní kapitál (v %)
Rentabilita celkových aktiv	ROA	Čistý zisk / Celková aktiva (v %)
Rentabilita výnosů	RV	Čistý zisk / Výnosy (v %)
Zákl. výdělečná síla podniku	ZVSP	EBIT / Celk.aktiva (v %)
Běžná likvidita	BL	oběžná aktiva / krátkodobé závazky
Pohotová likvidita	PL	(oběžná aktiva – zásoby) / krátk. závazky
Zadluženost	Z	(cizí kapitál / celkový kapitál) * 100
Úrokové krytí	ÚK	Provozní zisk / celk. roční úrokové zatížení
Čistý pracovní kapitál	ČPK	oběžná aktiva – krátkodobé závazky

Zdroj: Vlastní zjištění

U výpočtu zlatého poměrového pravidla financování je pro tempo růstu investic a tempo růstu tržeb použit vzorec průměrného tempa růstu ve formě geometrického průměru.

Zdroje informací:

- podnikové výkazy a dokumentace
- odborná literatura
- internet

Ke zpracování této diplomové práce je využívána výpočetní technika, zejména program Microsoft Word, k výpočtu jednotlivých ukazatelů a sestavování tabulek a grafů pak program Microsoft Excel.

7 Charakteristika vybraného podniku s aspektem na jeho vývojovou fázi

7.1 Základní údaje

Obchodní jméno: MAURING spol. s r.o.

Právní forma: Společnost s ručením omezeným, s r.o.

Sídlo: České Budějovice, Čechova 20/278, PSČ 37001

Předmět podnikání:

- provádění staveb včetně jejich změn, udržovacích prací na nich a jejich odstraňování
- inženýrská činnost ve stavebnictví
- koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej
- zprostředkovatelská činnost

Datum zápisu do obchodního rejstříku: 10. září 1997

IČ: 251 66 514

Základní kapitál: 105 000,- Kč (zapsáno: 10.září 1997)

7.2 Profil společnosti

Společnost MAURING spol. s r.o. vznikla v roce 1997 spojením dlouholetých zkušeností a praxe osob podnikajících ve stavebnictví a stavebně manažerských službách project managementu.

Manažerské jádro společnosti tvoří především její majitelé - společníci, kteří jsou v profesionálním řízení podporováni pečlivě vybíranými kmenovými pracovníky a stálými externími specialisty všech potřebných profesí. V současné době tvoří tým kmenových odborných pracovníků společnosti 14 osob.

Strategická vyhlídka společnosti je založena na individuálním přístupu k řešení každého investičního záměru ve spolupráci s renomovanými projekčními ateliéry a stavebními firmami.

Činnost společnosti je vždy přizpůsobena požadavkům jednotlivých klientů v těchto rozhodujících aspektech:

- kvalita
- termín
- cena

Společnost je držitelem certifikátu systému jakosti pro inženýrskou činnost ve stavebnictví ve smyslu ČSN EN ISO 9001:2001 (viz příloha 1 této práce).

Jak již bylo zmíněno, společnost vznikla v září roku 1997. Na založení firmy se podílelo celkem 5 společníků, jejichž jednotlivé vklady činily 21 000,- Kč.

V následujícím roce byl jeden ze společníků odvolán a jeho podíl byl převeden na stávajícího společníka. V roce 1998 byli ve firmě zaměstnáni 3 pracovníci. Firma se snaží proniknout na trh, vybudovat si dobré jméno a získávat stále nové zakázky. Toto období tedy můžeme charakterizovat jako fázi založení.

V roce 1999 došlo na základě dohody vzhledem k jiné podnikatelské činnosti k odstupu dalších dvou společníků, kteří převedli své podíly na stávající 2 společníky. Ti řídí firmu i v současnosti.

O rok později mění firma své sídlo a stěhuje se do nových kancelářských prostor. Pro další rozvoj podnikání zakoupila firma prostorný dům v centru města, který byl nově zrekonstruován. Na tuto investici využila firma úvěr.

V dalších letech se společnost stále více rozvíjela. V roce 2001 pracovalo ve firmě již 7 zaměstnanců (z toho 2 společníci). S ohledem na fáze životního cyklu můžeme říci, že podnik se v tomto období nachází ve fázi růstu.

Postupem doby rostl také obrat firmy. V roce 2003 vykazuje firma obrat ve výši 10,7 mil. Kč. V dalším roce se obrat opět zvyšuje, a to o 78,5%. V tomto roce došlo i ke zvýšení pracovních sil, a to z předešlých 7 na 8 zaměstnanců. Roční obrat dosáhl částky 19,1 mil. Kč.

V roce 2005 zaměstnává firma již 10 zaměstnanců. V tomto roce dosahuje firma obratu 14,5 mil Kč. Tato hodnota je sice nižší než v předchozím roce, ale neznamená to, že by firma měla nějaké finanční potíže. Výše obratu se totiž odvíjí od finančního objemu získaných zakázek a náročnosti jejich zpracování. Bereme-li v úvahu životní cyklus podniku, můžeme v toto období charakterizovat jako fázi stabilizace.

V roce 2006 dosahuje obrat výše 24,5 mil. Kč, což je o 129 % více než v roce 2003. I nadále dochází ke zvyšování počtu zaměstnanců, kdy firma v roce 2007 zaměstnává 12 pracovníků. Výše obratu je ve výši 20,1 mil. Kč. Firma se neustále rozvíjí, získává stále více zakázek i v hlavním městě a proto byla v roce 2007 založena pobočka v Praze.

Rok 2008 nepřináší velké změny. Obrat dosahuje výše 19,9 mil. Kč, což je jen nepatrně méně než v roce předcházejícím. V tomto roce dochází ke splacení úvěru, který byl poskytnut při pořízení a rekonstrukci sídla firmy v Českých Budějovicích.

V dubnu 2009 dochází k přemístění firmy do nové provozovny v Plavské ulici. Firma zde sídlí v pronájmu sesterské firmy Mairing Immobilien, která tento objekt postavila.

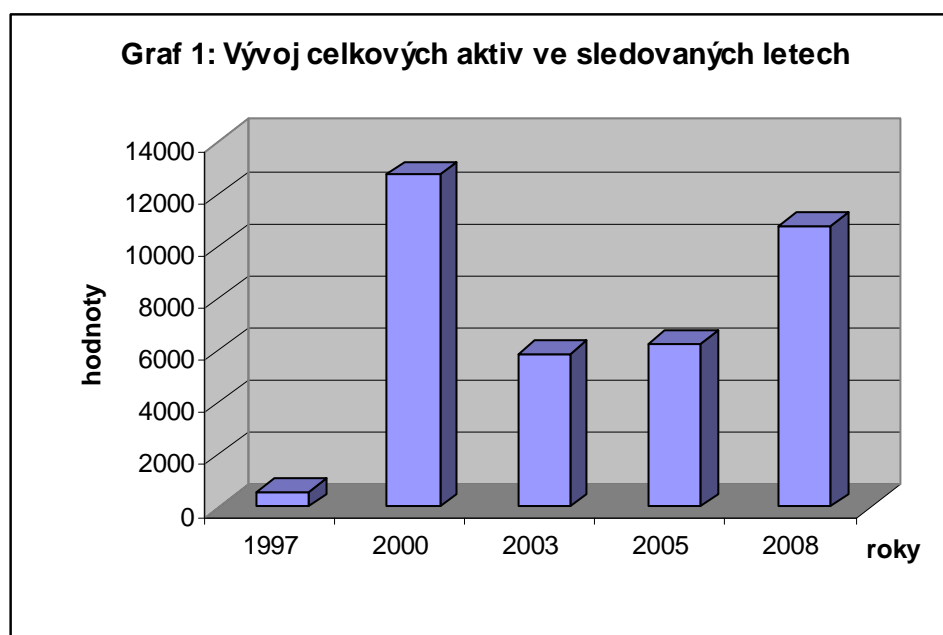
8 Ekonomické charakteristiky podniku

Pro lepší identifikaci fáze životního cyklu podniku je vhodné sledovat a znázornit postupný vývoj některých položek z rozvahy a výkazu zisku a ztráty.

Tabulka 3: Vývoj aktiv ve sledovaných letech (v tis. Kč)

Položka / Rok	1997	2000	2003	2005	2008
Dlouhodobý majetek	216	5 886	4 557	4 588	3 886
Oběžná aktiva	301	6 777	1 256	1 611	6 873
Ostatní aktiva	52	96	53	87	54
Aktiva celkem	569	12 759	5 866	6 286	10 813

Zdroj: Interní dokumenty

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky 3

Graf 1 ilustruje, že celková aktiva podniku mají v jednotlivých letech kolísavou tendenci. Nejvyšší nárůst aktiv je zaznamenán mezi roky 1997 a 2000, kdy celková aktiva dosáhla svého maxima. V roce 2000 totiž došlo k velkému nárůstu pohledávek, které tvořily polovinu aktiv. V roce 2003 dochází k poklesu, ale v následujících letech se hodnoty opět zvyšují.

Pro další posuzování životní fáze podniku je vhodné vyčíslit a přehledně znázornit vývoj výnosů a nákladů (provozních, finančních a mimořádných) a čistého zisku.

Tabulka 4: Vývoj výnosů v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Položka / Rok	1997	2000	2003	2005	2008
Provozní výnosy	1 525	12 290	11 829	14 503	19 982
Finanční výnosy	0	5	6	1	2
Mimořádné výnosy	0	0	26	0	0
Výnosy celkem	1 525	12 295	11861	14 504	19 984

Zdroj: Podnikové výkazy

Tabulka 5: Vývoj nákladů v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Položka / Rok	1997	2000	2003	2005	2008
Provozní náklady	1 441	13 285	11 314	13 012	19182
Finanční náklady	14	268	170	99	52
Mimořádné náklady	0	0	17	0	0
Náklady celkem	1 455	13 553	11 501	13 111	19 234

Zdroj: Podnikové výkazy

Výsledek hospodaření v jednotlivých letech

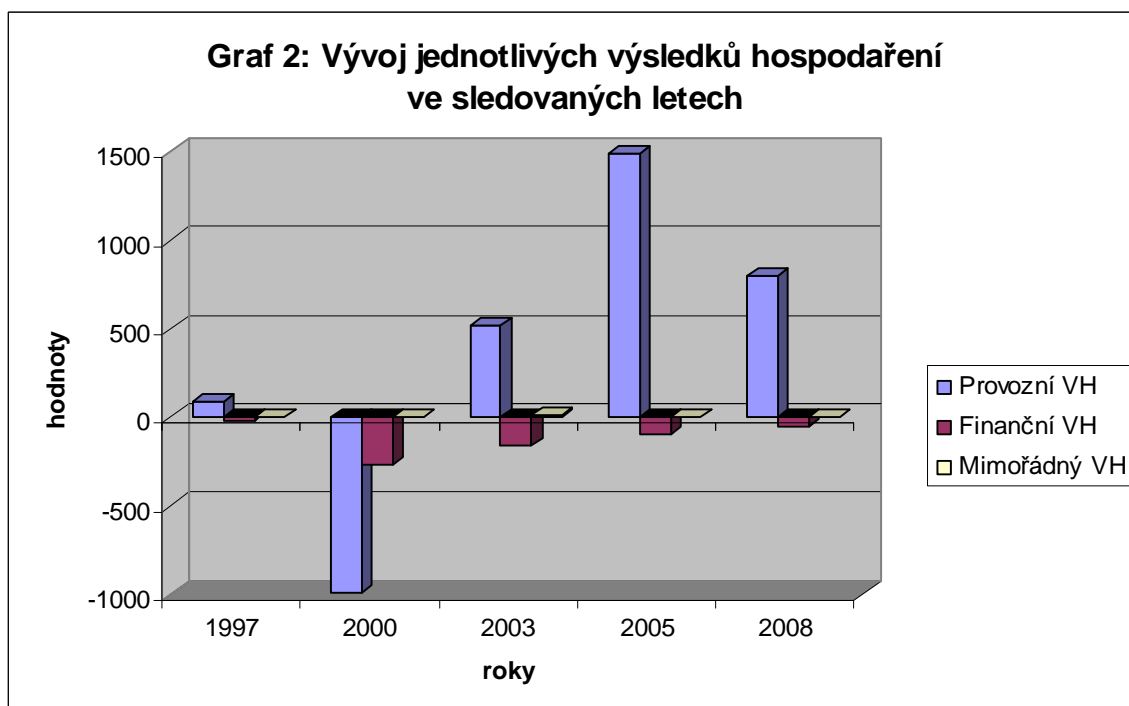
Výsledek hospodaření je jedním ze základních cílů podnikání. Snahou každého podniku by mělo být nerozdělit veškerý čistý zisk, ale část ho zadržet a tím posílit finanční situaci podniku.

Tabulka 6: Vývoj výsledků hospodaření v jednotlivých letech (v tis. Kč)

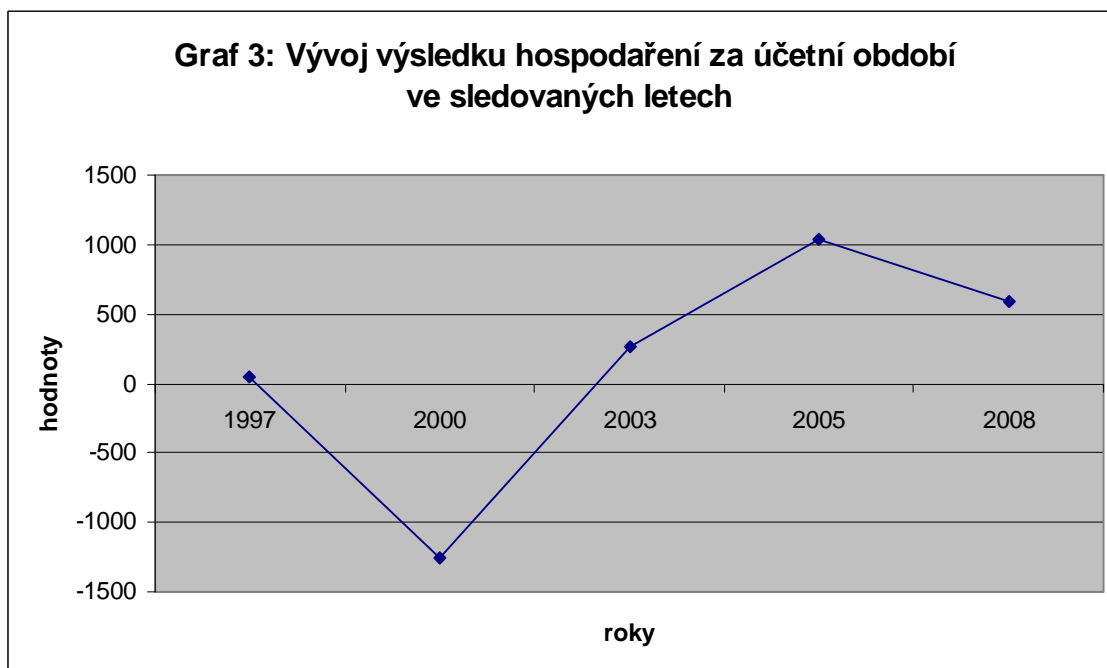
Položka / Rok	1997	2000	2003	2005	2008
Provozní VH	84	- 995	515	1 491	800
Finanční VH	- 14	- 263	- 164	-98	-50
Mimořádný VH	0	0	9	0	0
VH celkem před zdaněním	70	- 1 258	360	1 393	750
VH za účetní období	43	- 1 258	264	1 038	594

Zdroj: Podnikové výkazy

Výsledek hospodaření za účetní období má nejprve klesající tendenci. V roce 2000 vzniká ztráta, která je způsobena velkým poklesem provozního a finančního výsledku hospodaření. Mezi roky 2003 a 2005 je zaznamenán velký nárůst hodnot. Mezi posledními sledovanými roky dochází ale opět k poklesu.

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky 6

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky 6

Tabulka 6 a následně graf 3 ilustruje, že podnik v roce 2000 dosáhl ztráty. Tento výrazný pokles byl způsoben zakoupením a rekonstrukcí objektu, v němž má firma kancelářské prostory. Nejvyšší růst výsledku hospodaření za účetní období je zaznamenán v roce 2005, kdy byl vykázán čistý zisk ve výši 1 038 tis. Kč.

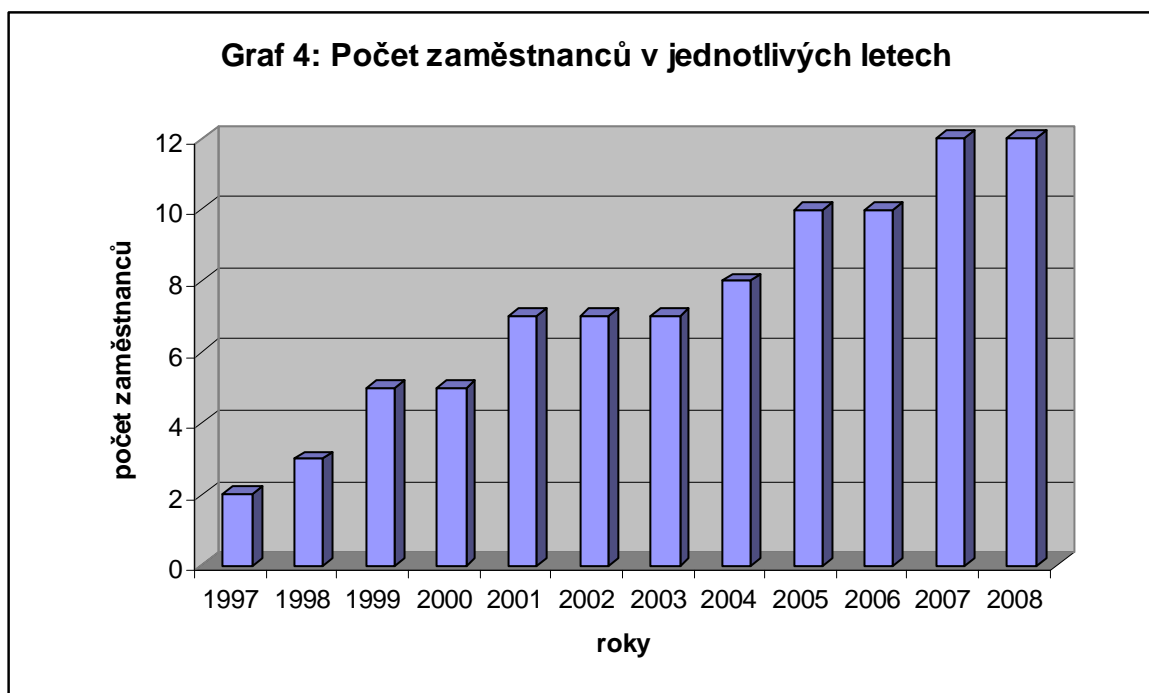
Vývoj počtu zaměstnanců

Pro zajímavost a znázornění nárůstu zaměstnanců je v následující tabulce uveden počet zaměstnanců od zahájení činnosti podniku až po současnost.

Tabulka 7: Počet zaměstnanců v jednotlivých letech fungování podniku

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Počet zaměstnanců	2	3	5	5	7	7
Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Počet zaměstnanců	7	8	10	10	12	12

Zdroj: Podnikové výkazy

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky 7

Z grafu 4 je vidět, jak se postupně vyvíjel počet zaměstnanců. Při založení pracovali ve firmě pouze 2 zaměstnanci. Ve firmě Mairing je v současné době zaměstnáno 14 pracovníků.

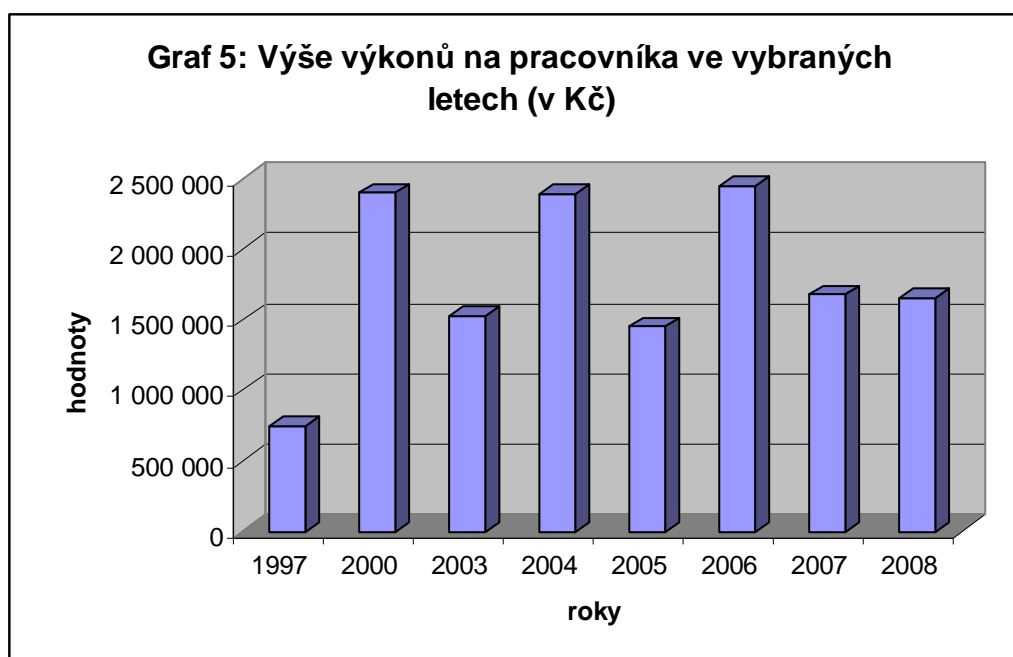
Mezi další důležitou součástí hodnocení firmy patří sledování výkonů v jednotlivých letech. Podnik pro toto znázornění poskytl údaje o výkonech v několika letech jeho fungování.

Tabulka 8: Přehled celkových výkonů a výkonu na 1 pracovníka ve vybraných letech fungování společnosti

Rok	Výkony v Kč	Výkony na prac. v Kč
1997	1 500 000,-	750 000,0
2000	12 000 000,-	2 400 000,0
2003	10 700 000,-	1 528 571,3
2004	19 100 000,-	2 387 500,0
2005	14 500 000,-	1 450 000,0
2006	24 500 000,-	2 450 000,0
2007	20 100 000,-	1 675 000,0
2008	19 900 000,-	1 658 333,3

Zdroj: Interní dokumenty

Tabulka 8 zobrazuje, jak se vyvíjely celkové výkony a průměrné výkony na 1 pracovníka. Hodnoty výkonu na 1 pracovníka vykazují kolísavý trend. V posledních letech sledování dochází ke stabilizaci hodnot.

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky 8

9 Finanční zdroje podniku v jednotlivých fázích jeho životního cyklu

Finanční zdroje jsou důležité pro hodnocení finanční situace podniku a pro posuzování finanční rovnováhy, která je dlouhodobým cílem podniku. Pro podrobnější představu o finanční rovnováze podniku v jednotlivých letech jeho působnosti byly vybrány důležité položky z výkazů firmy. Tyto položky byly přehledně uspořádány a jsou zobrazeny v následující tabulce.

Tabulka 9: Vybrané položky z výkazu rozvaha ve sledovaných letech (v tis. Kč)

Položka / Rok	1997	2000	2003	2005	2008
AKTIVA	569	12 759	5 866	6 286	10 813
Pohled. za ups.ZK	52	0	0	0	0
Dlouh. majetek	216	5 886	4 557	4 588	3 886
Oběžný majetek	301	6 777	1 256	1 611	6 873
Ostatní aktiva	0	96	53	87	54
PASIVA	569	12 759	5 866	6 286	10 813
Vlastní kapitál	148	875	688	3 460	6 347
- Základní kapitál	100	105	105	105	105
- Výsledek hosp. min. let	0	2 007	298	2 310	5 627
Cizí kapitál	421	11 867	5 178	2 826	4 466
- dlouhodobý	0	2 860	1 698	890	0
- krátkodobý	421	9 007	3 480	1 936	4 466
Ostatní pasiva	0	17	0	0	0

Zdroj: Rozvahy let 1997 – 2008

Tabulka 10: Struktura cizích zdrojů v %

Položka / Rok	1997	2000	2003	2005	2008
Cizí zdroje	100	100	100	100	100
B.I. Rezervy	0	0	0	0	0
B.II. Dlouhodobé závazky	0	0	0	0	0
B.III. Krátkodobé závazky	100	75,9	67,2	68,5	100
B.IV. Bank. úvěry a výpomoci	0	24,1	32,8	31,5	0

Zdroj: Vlastní výpočty

Jak již bylo zmíněno, společnost vznikla v roce 1997. V tomto roce dosáhla zisku 43 tis. Kč. Dlouhodobý majetek byl ve výši 216 tis. Kč. Hodnota oběžného majetku činila 301 tis. Kč. Celková pasiva byla vykázána ve výši 569 tis. Kč, z toho vlastní kapitál činil 148 tis. a cizí zdroje byly ve výši 422 tis. Kč. Cizí zdroje byly tvořeny krátkodobými závazky.

V roce 2000 investovala firma Mauring do nákupu a rekonstrukce domu jako sídla firmy. Tento hmotný majetek byl zatížen zástavním právem. Díky koupi domu došlo k nárůstu dlouhodobého majetku, který byl vyčíslen na 5 886 tis. Kč. Došlo také ke zvýšení oběžného majetku, který činil 6 777 tis. Kč. Největší podíl na zvýšení oběžných aktiv měly krátkodobé pohledávky, a to konkrétně pohledávky z obchodního styku. Vlastní kapitál byl vykázán ve výši 875 tis. Kč. Základní kapitál činil 105 tis. Kč. a výsledek hospodaření minulých let narostl až do výše 2 007 tis. Kč. Cizí zdroje činily 11 867 tis. Kč. Největší podíl na nárůstu cizích zdrojů měly krátkodobé závazky, které se podílely 75,9 %, dále pak bankovní úvěry a výpomoci, které tvořily 24,1 % .

Z výkazů roku 2003 je možno vyčíst, že společnost dosáhla zisku 264 tis. Kč. V rámci odepisování došlo ke snížení dlouhodobého majetku. I hodnota oběžných aktiv byla vykázána v menší výši než v přecházejícím sledovaném roce. Tento pokles byl ovlivněn především výrazným snížením hodnoty krátkodobých pohledávek. Výsledek hospodaření minulých let vykazuje snížení oproti roku 2000 o celých 85 %. Zároveň došlo ke snížení položky cizí zdroje, kde se snížily krátkodobé závazky a bankovní úvěry a výpomoci.

V roce 2005 činila celková aktiva 6 286 tis. Kč. Došlo k nepatrnému zvýšení dlouhodobého a oběžného majetku. Vlastní kapitál vzrostl díky navýšení výsledku hospodaření minulých let na 3 460 tis. Kč. Cizí zdroje naopak poklesly na 2 826, což je o 45 %. Největší vliv na toto snížení měly krátkodobé závazky.

V posledním sledovaném roce, tedy v roce 2008, došlo ke zvýšení celkových aktiv, a to na 10 813 tis. Kč, což je o 72 % více než v roce 2005. Velký nárůst byl zaznamenán u oběžných aktiv. Největší vliv na tento nárůst měly krátkodobé pohledávky, které činily 3 604 tis. Kč. Dále došlo k navýšení vlastního kapitálu (o 83 %), který ovlivnil výsledek hospodaření minulých let, který byl vykázán ve výši 5 627,- Kč, což je o 143 % více než v předchozím sledovaném roce. Rostoucí hodnota cizích zdrojů je způsobena navýšením krátkodobých závazků, které činily 4 466 tis. Kč. Na účtu bankovní úvěry a výpomoci není uvedena vykázána žádná hodnota, protože došlo ke splacení poskytnutého úvěru.

Z výkazů je zřetelné, že hodnota vlastního kapitálu výrazně převyšuje hodnotu základního kapitálu. Proto bych firmě doporučila navýšit základní kapitál použitím výsledku hospodaření minulých let, jehož hodnota je velmi vysoká.

10 Analýza výkonnosti podniku zaměřená na zhodnocení forem financování

10.1 Analýza rentability

Rentabilita vloženého kapitálu vyjadřuje schopnost podniku vytvářet nové zdroje a zisk s použitím investovaného kapitálu. Je formou vyjádření míry zisku. Ukazuje kombinovaný vliv likvidity, aktivity a zadluženosti na čistý zisk podniku.

Rentabilita podniku je důležitým ukazatelem při posuzování investiční příležitosti z hlediska získávání zdrojů a schopnosti splácet úvěr nebo leasing.

Rentabilita celkových aktiv (ROA) = čistý zisk / aktiva

Tabulka 11: Údaje potřebné pro analýzu rentability

Ukazatel / Rok	1997	2000	2003	2005	2008
Zisk před zdaň.	70	- 1 258	360	1 393	750
Čistý zisk	43	- 1 258	264	1 038	594
Vlastní kapitál	148	875	688	3 460	6 347
Celková aktiva	569	12 759	5 866	6 286	10 813
Výnosy celkem	1 525	12 295	11 861	14 504	19 984
Nákladové úroky	14	268	130	69	0

Zdroj: Podnikové výkazy

Z vybraných dat byly vypočítány poměrové ukazatele (viz tabulka č. 12). Jedná se o ukazatele rentability vlastního kapitálu, ukazatele rentability celkových aktiv, o rentabilitu výnosů a základní výdělečnou sílu podniku.

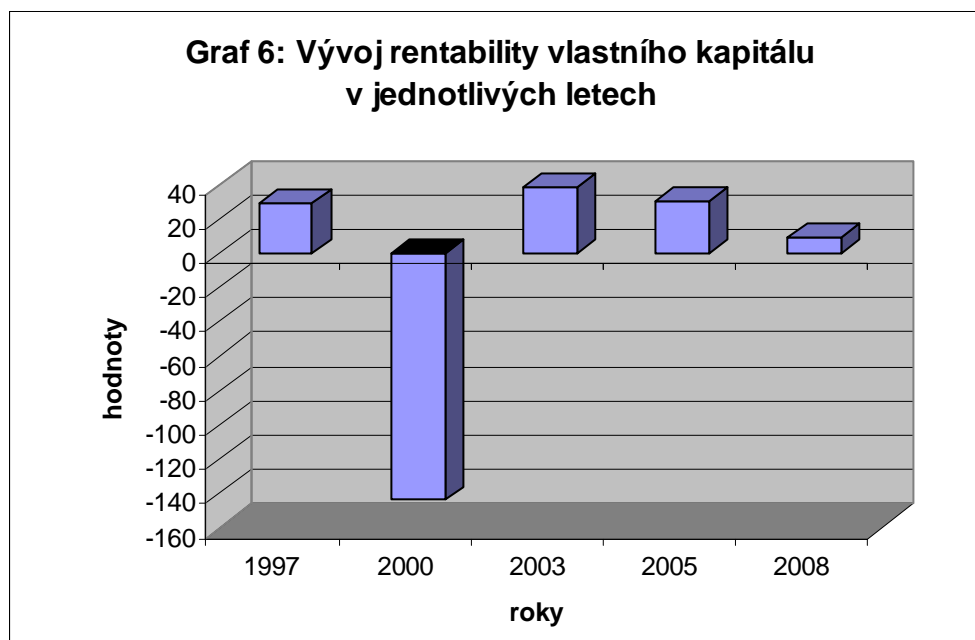
Tabulka 12: Vypočtené poměrové ukazatele v jednotlivých letech (v %)

Ukazatel / Rok	1997	2000	2003	2005	2008
ROE = Čistý zisk / Vlastní kapitál	29,05	- 143,77	38,37	30,00	9,36
ROA = Čistý zisk / Celková aktiva	7,56	- 9,86	4,50	16,51	5,49
Rentabilita výnosů = Čistý zisk / Výnosy	2,82	- 10,23	2,23	7,16	2,97
Zákl. výdělečná síla = EBIT / Celk.aktiva	14,76	- 7,76	8,35	23,26	6,94

Zdroj: Vlastní výpočty

Pozn.: EBIT je zisk před úroky a zdaněním

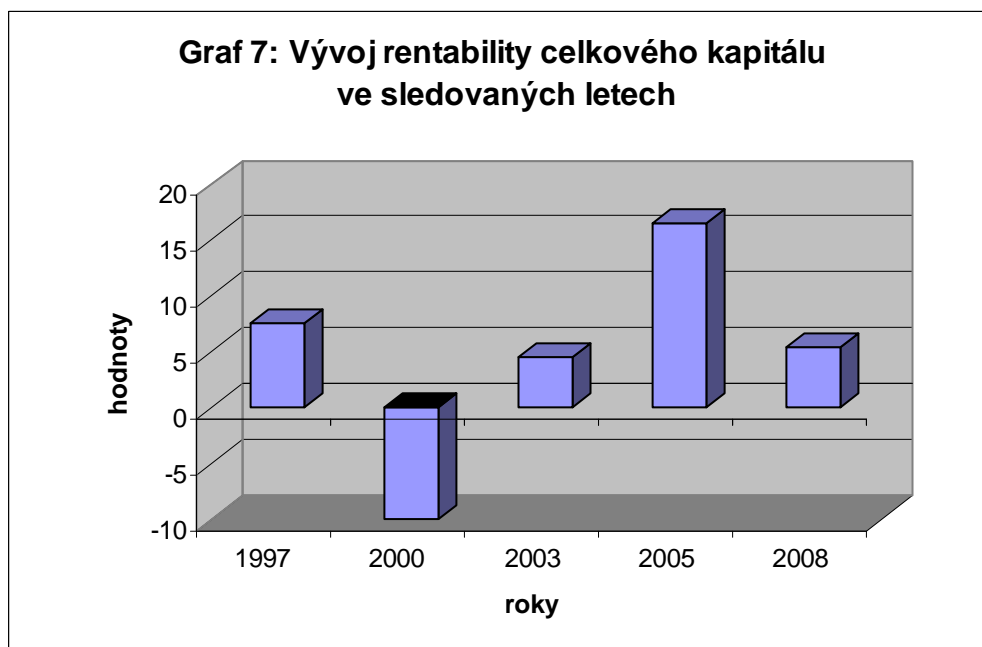
Pro lepší představivost jsou vypočtená data poměrových ukazatelů znázorněna graficky.

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky 12

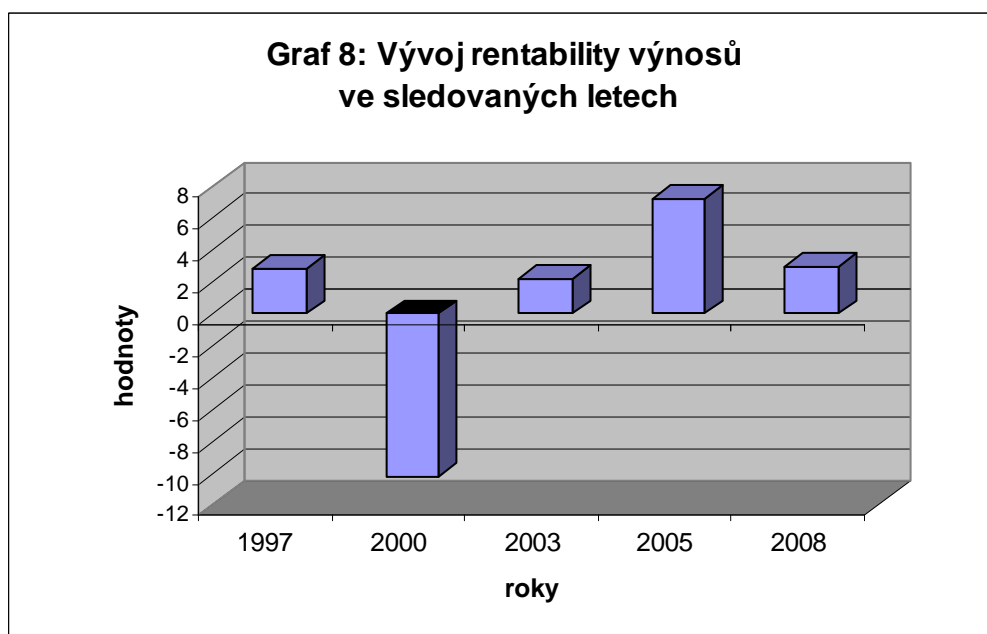
Ukazatel rentabilita vlastního kapitálu má význam především pro společníky. Informuje o efektivnosti vloženého kapitálu. Rentabilita vlastního kapitálu je vyjádřena jako poměr zisku po zdanění k vlastnímu kapitálu. Rentabilita vlastního kapitálu vykazuje vyšší hodnoty než rentabilita celkového kapitálu, což je žádoucí, podnik tedy využívá efektivně cizí zdroje.

Graf 6 ilustruje, že v roce 1997 byla rentabilita nad hodnotou 0,29. V dalším roce výrazně poklesla. V roce 2003 ale dochází opět k nárůstu, což je pro podnik příznivé. Poté se rentabilita vlastního kapitálu začíná opět snižovat.

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky 12

Z grafu 7 je možné vidět, že ukazatelé rentability celkového kapitálu mají kolísavý trend. Největší rentability celkového kapitálu dosáhl podnik v roce 2005. Naopak nejmenší hodnota je zaznamenána v roce 2000.

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky 12

Ukazatel rentabilita výnosů (tržeb) informuje o ziskovosti podniku ve vztahu k výnosům (tržbám). Dá se říci, že tento ukazatel hodnotí úspěšnost společnosti na trhu. Hodnota ukazatele rentability výnosů udává výši zisku na korunu obratu. V roce 2000 je rentabilita výnosů nejnižší. V dalším roce se hodnota začíná zvyšovat a v roce 2005 dosahuje nejvyšší úrovně. Poté se hodnota začíná opět snižovat.

10.2 Analýza likvidity

Cílem je ověření schopnosti podniku zachovat likviditu. Tato schopnost je závislá na tom, jak dalece je v souladu platební potenciál podniku s platebními závazky.

běžná likvidita = oběžná aktiva / krátkodobé závazky

Tabulka 13: Výpočet běžné likvidity

Ukazatel / Rok	1997	2000	2003	2005	2008
Oběžná aktiva	301	6 777	1 256	1 611	6 873
Krátkodobé závazky	422	9 007	3 480	1 936	4 466
Běžná likvidita	0,71	0,75	0,36	0,83	1,54

Zdroj: Vlastní výpočty

Ukazatel běžná likvidita je charakteristický tím, že měří platební schopnost podniku z hlediska kratšího období. Ve světě se za jeho přijatelnou hodnotu považují hodnoty v intervalu 1,5 – 2,5. Z tabulky 13 vyplývá, že běžná likvidita dosahuje nižších hodnot, než jsou doporučené hodnoty. Až v roce 2008 je vykázána hodnota likvidity přijatelná.

pohotová likvidita = (oběžná aktiva – zásoby) / krátkodobé závazky

Tabulka 14: Výpočet pohotové likvidity

Ukazatel / Rok	1997	2000	2003	2005	2008
Oběžná aktiva	301	6 777	1 256	1 611	6 873
Krátkodobé závazky	422	9 007	3 480	1 936	4 466
Zásoby	0	0	0	0	0
Pohotová likvidita	0,71	0,75	0,36	0,83	1,54

Zdroj: Vlastní výpočty

Pohotová likvidita vystihuje lépe okamžitou platební schopnost. Měří totiž platební schopnost podniku po odečtení zásob z oběžných aktiv. Zásoby jsou obvykle méně likvidní než ostatní oběžná aktiva a jejich případný prodej je obvykle ztrátový.

Vzhledem k tomu, že firma Mauring vykazuje ve sledovaných letech nulový stav zásob, shodují se vypočtené hodnoty s hodnotami běžné likvidity. U pohotové likvidity se za standardní hodnoty považují hodnoty v rozmezí 1 – 1,5. Z uvedených výpočtů dosahuje firma optimální úrovně až v posledním sledovaném roce 2008.

10.3 Analýza zadluženosti

Zadlužeností se rozumí skutečnost, že podnik využívá k financování svých aktiv a činností cizí zdroje. Do jaké míry využívá společnost cizí zdroje ovlivňuje rizikovost a výnosnost kapitálu akcionářů.

$$\text{Zadluženost} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celkový kapitál}} * 100$$

Tabulka 15: Výpočet zadluženosti podniku

Ukazatel / Rok	1997	2000	2003	2005	2008
Cizí kapitál	422	11 867	5 178	2 826	4 466
Celkový kapitál	569	12 759	5 866	6 286	10 813
Zadluženost (v %)	74,17	93,00	88,27	44,96	41,30

Zdroj: Vlastní výpočty

Z tabulky 15 je zřejmé, že zadluženost se postupně snižuje. Nejvyšší zadluženosti dosáhl podnik v roce 2000, kde zadluženost dosáhla úrovně 93 %. Tento nárůst je způsoben tím, že firma koupila nemovitost pro své podnikatelské účely. K financování využila úvěr. V dalším roce se zadluženost začíná snižovat, což je pro podnik pozitivní. Nejnižší hodnotu zadluženosti vykazuje rok 2008.

Velikost podílu cizího kapitálu v celkovém kapitálu má dopad jak na likviditu podniku, tak i na rentabilitu kapitálu. Zvyšující se podíl cizího kapitálu může představovat vyšší finanční napjatost podniku a vyšší finanční rizika. Naopak ve vztahu k rentabilitě vlastního kapitálu může za určitých podmínek působit vyšší podíl cizího

kapitálu ve prospěch rentability vlastního kapitálu. V anglosaské literatuře je tento pozitivní účinek cizího kapitálu na rentabilitu vlastního kapitálu označován jako Leverage – efekt, tedy pákový efekt cizího kapitálu.

Úrokové krytí

Poměr mezi provozním ziskem a celkovým ročním úrokovým zatížením.

Tabulka 16: Výpočet úrokového krytí

Ukazatel / Rok	1997	2000	2003	2005	2008
Provozní zisk v tis. Kč	84	- 995	515	1 491	800
Nákladové úroky v tis. Kč	14	268	130	69	0
Úrokové krytí (násobek)	6	- 3,71	3,96	21,6	0

Zdroj: Vlastní výpočty

V roce 2008 byl splacen poskytnutý úvěr na dům, proto se na účtech firmy Mauring neobjevují žádné nákladové úroky.

Čistý pracovní kapitál

Rozdíl mezi oběžnými aktivy a krátkodobými závazky.

Tabulka 17: Výpočet čistého pracovního kapitálu

Ukazatel / Rok	1997	2000	2003	2005	2008
Oběžná aktiva	301	6 777	1 256	1 611	6 873
Krátkodobé závazky	422	9 007	3 480	1 936	4 466
ČPK	- 121	- 2 230	- 2 224	- 325	2 407

Zdroj: Vlastní výpočty

Jak ukazuje tabulka 17, je v roce 2003 velmi vysoká zadluženost. V dalších letech dochází k výraznému zlepšení. Zjištěné hodnoty svědčí o agresivním způsobu financování. Podnik by si měl udržovat určitou likvidnost, která v případě neočekávané nepříznivé události umožní bez problémů pokračovat ve své činnosti.

10.4 Porovnání rentability s oborovým průměrem

Pro porovnání vypočtených hodnot firmy Mauring s oborovými hodnotami bylo nutno zjistit, do jaké kategorie je firma podle předmětu podnikání zařazena. K tomu slouží odvětvová klasifikace ekonomických činností (OKEČ). Informace o jednotlivých subsekcích OKEČ lze nalézt na internetových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu (www.mpo.cz) a na ekonomickém informačním serveru www.ekoinfo.cz.

Předmětem odvětvové klasifikace ekonomických činností jsou všechny pracovní činnosti vykonávané ekonomickými subjekty, které jsou určované jejich vývojem. Obecně je činnost dána kombinací práce, výrobní techniky, informační sítě, materiálů, výrobků a vede k vytvoření specifických výrobků nebo výkonů (služeb). Každá položka zahrnuje seskupení stejnorodých činností na příslušném stupni třídění.

Podle předmětu podnikání bylo zjištěno, že firma patří do skupiny OKEČ 74 - Ostatní podnikatelské činnosti. Při podrobnějším členění se jedná o OKEČ 742 - Architektonické a inženýrské činnosti.

Ke srovnání výsledků firmy Mauring s oborovými hodnotami byl použit ukazatel ROA, protože ostatní ukazatele nejsou k dispozici.

Pro srovnání byly brány v úvahu hodnoty ROA ve vybraných letech skupiny OKEČ 74.

Tabulka 18: Přehled a porovnání ukazatele ROA ve vybraných letech

Ukazatel ROA	2000	2003	2005
Mauring	- 9,86 %	4,50 %	16,51 %
OKEČ 74	7,25 %	9,84 %	13,58 %

Zdroj: Vlastní výpočty

Z tabulky 18 je vidět, že hodnota ROA je v roce 2000 záporná. Tento pokles je způsoben již zmíněnou investicí do nemovitosti. V dalším sledovaném roce dochází k růstu rentability aktiv, avšak stále nedosahuje výše oborového průměru. V roce 2005 dochází k velkému nárůstu ukazatele ROA, který dokonce převyšuje vykázané hodnoty OKEČ 74 o 21,6 %.

Pro skupinu OKEČ 742 jsem našla další zajímavé informace, týkající se roku 2005. Vlastní kapitál, který firmy podnikající v architektonickém a projektovém poradenství vložily do podnikání, byl velmi rentabilní. Rentabilita vlastního kapitálu ROE totiž v roce 2005 činila 32,75 %. Tuto hodnotu lze srovnat se zjištěnou hodnotou firmy Mauring, která byla vykázána ve výši 30 %, což je jen nepatrně menší hodnota, než vykazuje oborový průměr.

11 Zhodnocení forem financování firmy MAURING spol. s r.o.

Již při vzniku společnosti byl u finanční instituce Oberbank AG zřízen kontokorentní úvěr. Firma si tento druh úvěru zvolila proto, aby byla jištěna proti výjimečným a nahodilým situacím, ke kterým může během životního cyklu podniku dojít. Firma zatím tento úvěr nevyužila, proto neustále platí určitou částku za nečerpání úvěru. Manažeři firmy jsou i přesto s tímto druhem financování spokojeni. Částka za nečerpání totiž není příliš vysoká a kdyby se firma náhle dostala do potíží, může ihned úvěr využít.

Jak již bylo zmíněno, koupila firma v roce 2000 nemovitost, ve které se nachází kancelářské prostory. Kupní cena činila 4 200 000,- Kč. Společnost pro financování této investice využila bankovního úvěru, který byl postupně v jednotlivých letech fungování společnosti splácen. V roce 2008 došlo k celkovému splacení. Od té doby firma nevyužívá pro své financování další úvěr.

Mezi další zdroj financování, který firma využívá je leasing. Postupem doby, kdy docházelo k růstu firmy, rozvíjel se počet zaměstnanců a uskutečňovaly se zakázky nejen v Českých Budějovic, ale i v okolních městech, bylo třeba pořídit pro zaměstnance osobní automobily. Firma pro tuto investici využila možnosti finančního leasingu.

Finanční leasing patří mezi nejvyužívanější formy financování pomocí leasingu. Tuto formu financování v dnešní době na tuzemském trhu nabízí několik desítek leasingových společností.

Finanční leasing je založen na dlouhodobém pronájmu předmětu leasingu upraveném příslušnou smlouvou mezi pronajímatelem a nájemcem. Součástí smlouvy je stanovené předkupní právo nájemce po řádném ukončení (splacení) leasingové smlouvy.

Finanční leasing se velmi doporučuje při financování vozidel. Netýká se však pouze osobních automobilů pro soukromé nebo firemní účely. Díky tomuto finančnímu produktu (finanční leasing) si mohou společnosti a podnikatelé snáze pořídit nákladní automobily, návěsy a přívěsy, tahače, autobusy, vysokozdvizné vozíky a jinou manipulační nebo zemědělskou techniku, a to nejen novou, ale i zánovní (ojetou).

Nezřídkou se finančním leasingem financuje pořízení strojního a výrobního zařízení nebo i nemovitostí.

V leasingové smlouvě se setkáváme s těmito pojmy:

- Leasingový koeficient (koeficient navýšení) – představuje marži pronajímatele a odráží podíl mezi tím, co nájemci skutečně za předmět nájmu zaplatí, a pořizovací cenou předmětu nájmu
- Splátkový kalendář – obsahuje rozložení a výši jednotlivých splátek v čase. První splátka bývá zpravidla navýšená (mimořádná splátka)
- Akontace – je záloha na odkupní cenu po skončení leasingu. Odkupní cena bývá často pouze symbolická.

Délka pronájmu s následnou koupí najaté věci se liší dle povahy předmětu leasingu a také dle nabídky konkrétní leasingové společnosti. Podobně jako délka finančního leasingu se liší i výše první mimořádné splátky či akontace, která se pohybuje od 0 % až do 70% pořizovací ceny financovaného předmětu.

Pro oblast leasingu je velmi typický individuální přístup k zákazníkovi (klientovi). Leasingová společnost jistě nabídne lepší podmínky dlouhodobému solventnímu klientovi než klientovi neprověřenému.

V kalkulaci leasingových splátek je většinou zahrnuto havarijní pojištění, povinné ručení či jiné služby pro klienta. Snad každá leasingová společnost spolupracuje s jednou či více pojišťovnami, a tudíž je schopna klientovi nabídnout výhodnější podmínky pojištění. V případě, že si klient nechá uzavřít pojištění předmětu leasingu prostřednictvím leasingové společnosti, vyjde jej to jistě levněji, než kdyby tuto situaci řešil individuálně.

Při rozhodování, jakým způsobem pořídit automobily pro zaměstnance, stáli manažeři firmy před otázkou, zda využít financování prostřednictvím leasingu nebo úvěru. Ke konečnému rozhodnutí jistě přispěly následující fakta: Výhodou leasingu je bezesporu jeho rychlost, dostupnost a minimální zajištění. Zejména zajištění úvěru ve formě doložení příjmu ručitelů nebo jiné formy záruky je mnohdy časově i finančně náročné. Snazším vyřízením formalit je leasing nejen mnohem lépe dostupný, ale také méně administrativně náročný než úvěr. Klient může u leasingu navíc využít

zrychlených odpisů a také odpočtu DPH. U podnikatelů leasing nezatěžuje jejich aktiva a pasiva a také nezvyšuje míru zadlužení podniku, který tak vykazuje lepší rentabilitu. Obecně lze tedy doporučit využití leasingu firmám a podnikatelům, kteří nakupují nákladní a užitkové automobily.

Firma MAURING spol. s r.o. pořídila celkem na finanční leasing 5 automobilů.

K uzavření první leasingové smlouvy došlo 13.11.2002, a to u společnosti Leasing České spořitelny, a.s.

Předmět leasingu (PL): **Volkswagen Bora 1,9 TDi**

Vstupní cena hmotného majetku (bez DPH): 548 460,- Kč

Další údaje z leasingové smlouvy bohužel nejsou k dispozici.

V následujícím roce, konkrétně 18.8.2003, byl u stejné finanční instituce uzavřen další leasing na automobil. Následující údaje a bližší specifika jsou vybrány z leasingové smlouvy.

Předmět leasingu (PL): **Škoda Fabia Classic Easy 1,2**

Předpokládaná vstupní cena: 210 684,- Kč + DPH (sazba 22%) 46 350,- Kč

Záloha na celkové splátky ve výši 20% z předpokládané vstupní ceny s DPH
51 407,- Kč

Předběžná výše leasingových plateb 7 083,- Kč z toho DPH: 1 353,- Kč

z toho pojištění PL: 632,- Kč

Konečná kupní cena PL: 1 000,- Kč + DPH (sazba 22%) 220,- Kč

Doba trvání nájmu: 36 měsíců

Datum začátku období první splátky: 1.9.2003

Platby leasingových splátek byly stanoveny jednou za měsíc začátkem období.

Celkem tedy firmy zaplatila 36 splátek.

6.12.2004 byl uzavřen další finanční leasing u společnosti Leasing České spořitelny, a.s.

Předmět leasingu (PL): **Škoda Octavia Elegance 1,9 TDi PD**

Předpokládaná vstupní cena:	487 105,- Kč + DPH (sazba 19%)	92 550,- Kč
Mimořádná splátka ve výši 70%	405 758,- Kč z toho DP	64 785,- Kč
Pojištění PL:	1 903,- Kč z toho DPH:	0,- Kč
Konečná kupní cena PL	1 000,- Kč + DPH (sazba 19%)	190,- Kč

Platby leasingových splátek byly stanoveny jednou za měsíc začátkem období

Doba trvání nájmu: 36 měsíců

18.4.2005 byl u společnosti s Autoleasing, a.s., uzavřen finanční leasing na další vozidlo.

Předmět leasingu: **Užitkový vůz Škoda Octavia combi 1.9 TDI Ambiente**

Předpokládaná pořizovací cena PL: 549 033,- Kč (z toho základ 461 372,- Kč
a DPH 87 661,- Kč)

První mimořádná splátka splatná do 5 dnů od data podpisu smlouvy: 384 324,- Kč
(z toho základ 322 961,- Kč a DPH 61 363,- Kč)

tj. 70% z předpokládané pořizovací ceny předmětu leasingu

Předběžná výše leasingových splátek splatná 10. den následujícího měsíce po předání

PL leasingovému nájemci: 7 494,- Kč (z toho základ 6 571,- Kč a DPH 923 Kč)

z toho pojištění odpovědnosti za škodu PL: 666,- Kč osvobozeno od DPH

z toho havarijní pojištění PL: 1 050,- Kč osvobozeno od DPH

Splátkové období: měsíčně po dobu 36 měsíců

Počet leasingových splátek: 36

Doba leasingu: 36 měsíců

Leasingový nájemce: není fyzickou osobou, která si pronajímá PL
k nepodnikatelským účelům

Kupní (zůstatková) cena PL 1 190,- Kč (z toho základ 1 000,- Kč a DPH 190,- Kč)

K poslednímu uzavření leasingové smlouvy došlo 21.12.2006 u společnosti s Autoleasing, a.s.,

Předmět leasingu: **Audi A6 3,0 TDI Tiptronic**

Předpokládaná pořizovací cena PL: 1 034 001,- Kč (z toho základ 868 908,- Kč
a DPH 165 093,- Kč)

První mimořádná splátka splatná do 5 dnů od data podpisu smlouvy: 723 801,- Kč
(z toho základ 608 236,- Kč a DPH 115 565,- Kč)

tj. 70% z předpokládané pořizovací ceny předmětu leasingu

Předběžná výše leasingových splátek splatná 10. den následujícího měsíce po předání PL leasingovému nájemci: 11 461,- Kč (z toho základ 9 631,- Kč
a DPH 1 830,- Kč)

z toho pojištění odpovědnosti za škodu PL: 0 Kč osvobozeno od DPH

z toho havarijní pojištění PL: 0 Kč osvobozeno od DPH

Splátkové období: měsíčně po dobu 36 měsíců

Počet leasingových splátek: 36

Doba leasingu: 36 měsíců

Leasingový nájemce: není fyzickou osobou, která si pronajímá PL k podnikatelským účelům

Kupní (zůstatková) cena PL: 1 190,- Kč (z toho základ 1 000,- Kč
a DPH 190,- Kč)

Výše zmíněné leasingové splátky na uvedené typy automobilů již byly z převážné většiny zaplacené. V současné době je splácen pouze jeden automobil, a to Audi A6 3,0 TDI Tiptronic. Již splacené automobily jsou stále ve vlastnictví firmy a i nadále slouží k podnikatelským účelům. Firma do budoucna neuvažuje pořídit další vozidlo, takže v blízké budoucnosti neuvažuje o možnosti využití finančního leasingu.

12 Aplikace bilančních pravidel na daný podnik

Bilanční pravidla vycházejí z dané kapitálové potřeby a stanovují základní zásady, které prostředky financování je potřeba použít za určitých předpokladů ke krytí kapitálové potřeby.

1. Zlaté bilanční pravidlo financování

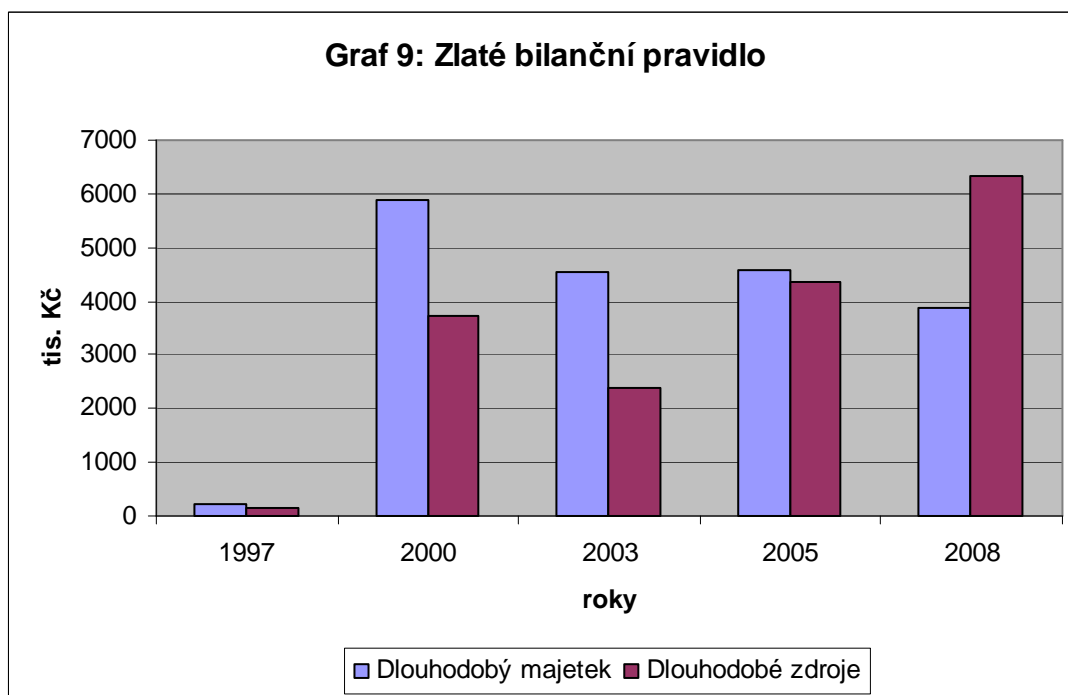
Toto pravidlo (také „pravidlo horizontální struktury kapitál-majetek“) nám říká, že je nezbytné sladovat časový horizont trvání částí majetku s časovým horizontem zdrojů, ze kterých jsou financovány.

Dlouhodobý majetek by měl být financován z vlastních nebo dlouhodobých cizích zdrojů, naproti tomu oběžná aktiva by podnik měl financovat z krátkodobých zdrojů.

Tabulka 19: Výpočet zlatého bilančního pravidla

Zlaté bilanční pravidlo	1997	2000	2003	2005	2008
Dlouhodobý majetek (v tis.Kč)	216	5 886	4 557	4 588	3 886
Dlouhodobé zdroje (v tis.Kč)	148	3 735	2 386	4 350	6 347
Převis dlouhodobých zdrojů	- 31,48 %	- 36,54 %	- 47,64 %	- 5,19 %	63,33 %

Zdroj: Vlastní výpočty

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky 19

Jak je vidět z tabulky 19 a následně z grafu 9, firma v prvních letech sledování zlaté bilanční pravidlo nedodrží. V roce 2005 dochází ke zlepšení a v roce 2008 je dlouhodobý majetek kryt z dlouhodobých zdrojů, které jej dokonce převyšují.

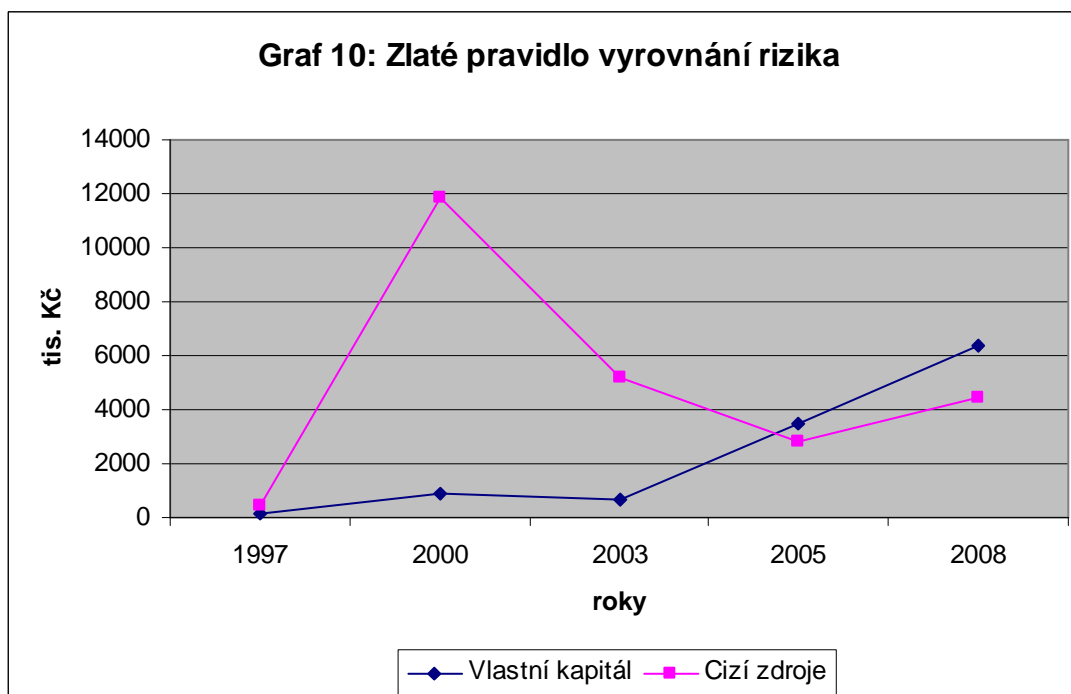
2. Zlaté pravidlo vyrovnání rizika

Zlaté pravidlo vyrovnání rizika (jinak také pravidlo vertikální kapitálové struktury) sleduje vztahy aktiv a pasiv a říká nám, že vlastní zdroje by měly pokud možno převyšovat cizí zdroje. V krajním případě by poměr vlastního a cizího kapitálu měl být roven 1.

Tabulka 20: Výpočet zlatého pravidla vyrovnání rizika

Zlaté pravidlo vyrovnání rizika	1997	2000	2003	2005	2008
Vlastní kapitál (v tis.Kč)	148	875	688	3 460	6 347
Cizí zdroje (v tis.Kč)	422	11 867	5 178	2 826	4 466
Převis vlastního kapitálu	- 64,93 %	- 92,63 %	- 86,71 %	22,43 %	42,12 %

Zdroj: Vlastní výpočty

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky 20

Tabulka i graf ukazují, že v letech 1997 – 2003 nebylo zlaté pravidlo vyrovnání rizika vůbec dodržováno. Poté začalo docházet k převisu vlastního kapitálu nad cizími zdroji.

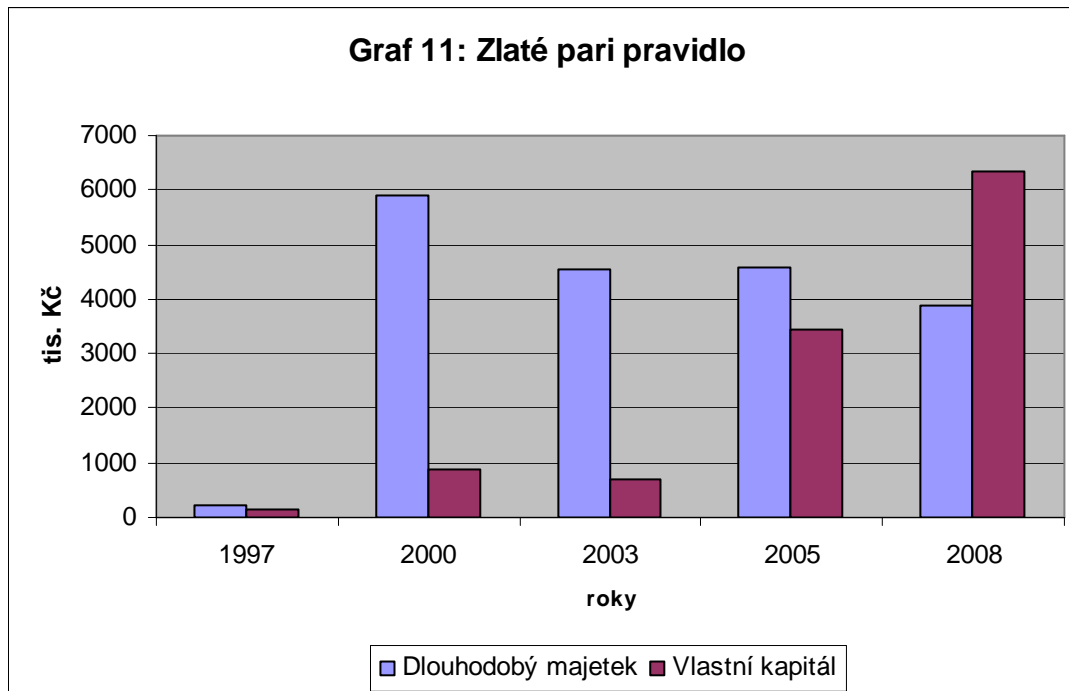
3. Zlaté pari pravidlo

Jedná se o vztah dlouhodobého majetku a vlastních zdrojů. Požaduje krytí dlouhodobého majetku výhradně vlastním kapitálem firmy. Vyžaduje tedy v moderním pojetí financování podniku poměrně značně konzervativní a opatrný přístup.

Tabulka 21: Výpočet zlatého pari pravidla

Zlaté pari pravidlo	1997	2000	2003	2005	2008
Dlouhodobý majetek (v tis.Kč)	216	5 886	4 557	4 588	3 886
Vlastní kapitál (v tis.Kč)	148	875	688	3 460	6 347
Převis majetku	45,95 %	572,69 %	562,35 %	32,60 %	38,77 %

Zdroj: Vlastní výpočty

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky 21

V prvním sledovaném roce je zlaté pari pravidlo dodrženo, avšak v následujících letech dochází ke značným změnám, které jsou způsobeny použitím úvěru na nákup

nemovitosti. Až v roce 2005 lze konstatovat, že je pravidlo opět dodržováno. V roce 2008 dochází k plnému krytí dlouhodobého majetku vlastním kapitálem.

Toto pravidlo není v praxi příliš dodržováno, protože neumožňuje využití výhod financování dlouhodobým cizím kapitálem.

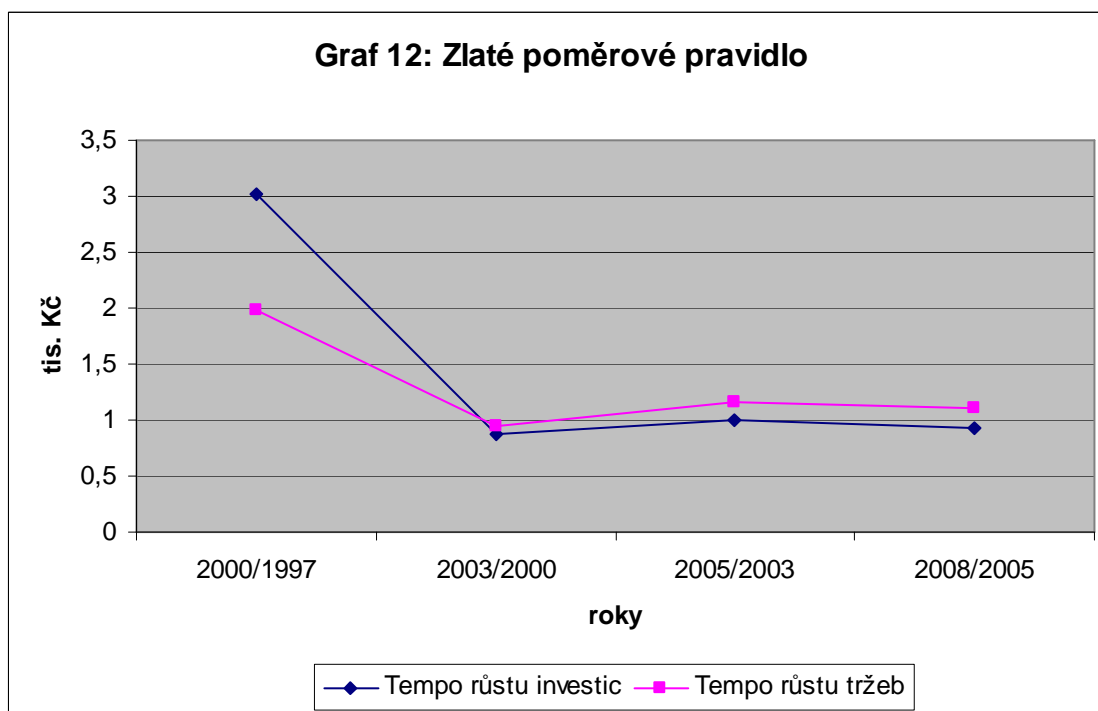
4. Zlaté poměrové pravidlo

Zaměřuje se na oblast vztahu vývoje investic a tržeb podniku. Tempo růstu investic by v zájmu udržení dlouhodobé finanční rovnováhy nemělo ani v krátkodobém časovém horizontu předstihnout tempo růstu tržeb.

Tabulka 22: Výpočet zlatého poměrového pravidla

Zlaté poměrové pravidlo	2000/1997	2003/2000	2005/2003	2008/2005
Tempo růstu investic (v %)	3,01	0,88	1,00	0,92
Tempo růstu tržeb (v %)	1,99	0,94	1,16	1,11

Zdroj: Vlastní výpočty

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky 22

Se zlatým poměrovým pravidlem nemá firma větší problémy, porušila jej pouze v prvním sledovaném roce, kdy tempo růstu investic překročilo tempo růstu tržeb.

13 Zhodnocení použití dalších forem financování včetně kvantifikace dopadů na ekonomické výsledky podniku

Firma Mauring je prosperující a stabilní firma, která má na trhu zavedené dobré jméno a získává stále další zakázky. I z toho důvodu byla v roce 2008 založena pobočka firmy v Praze. V době jejího vzniku museli manažeři firmy řešit otázku, kde budou zřízeny kancelářské prostory pro činnost a zázemí pracovníků. Pro tuto potřebu nakonec společnost našla vhodný objekt, který byl z části zrekonstruován. Jedná se o nebytovou jednotku o rozloze 82 m², situovanou v Praze na Smíchově ve Zborovské ulici. Nezbytným požadavkem ze strany firmy byl také dostatečný počet parkovacích míst. Současné prostory tuto podmínku splňují – nachází se zde 5 parkovacích míst.

V současné době má firma Mauring kancelářské prostory v nájmu. Majitel domu se ale chystá jednotlivé nebytové prostory prodat. Prodejní cena prostor, ve kterých firma sídlí, je stanovena na 5 mil. Kč. Proto se bude muset vedení firmy v nejbližší době rozhodnout, jak danou situaci vyřešit. Buď kancelářské prostory od majitele odkoupí nebo si budou muset začít hledat jiné místo v jiné lokalitě. Jak říkají samotní majitelé firmy, jsou se stávajícími prostory velmi spokojeni, proto se přiklání k variantě odkupu nemovitosti. Jedná se o relativně klidné místo s veškerým potřebným zázemím a s možností přespání pro mimopražské zaměstnance.

Proto bych firmě doporučila odkoupit dané prostory a i nadále je využívat ke svým podnikatelským účelům. Pro financování této investice bych doporučila využít bankovní úvěr. Již v minulosti firma čerpala úvěr, a to u Oberbank AG, sídlící v Českých Budějovicích. Proto jsem kontaktovala zaměstnance této banky s cílem zjistit, za jakých podmínek by mohli firmě Mauring poskytnout úvěr ve výši 5 mil. na již zmiňovanou investici.

Finanční poradce vypracoval následující nabídku: (celá nabídka viz.příloha 3 této práce)

Účel úvěru:	nákup nemovitosti
Kupní cena nemovitosti :	5.000.000,- Kč
Požadované vlastní prostředky:	25% kupní ceny, tj. 1.250.000,- Kč – splatit okamžitě
Výše úvěru:	3.750.000,- Kč
Úroková sazba:	6,1 % p.a.
Splatnost úvěrového rámce:	do 7 let

Měsíční splátky jistiny ve výši 44 643,- Kč + příslušná výše úroku , tedy celkem 47 366,- Kč

V následujících výpočtech bude vycházeno z předběžných hodnot výsledků rozvahy a výkazu zisku a ztráty roku 2009. Z výkazu zisku a ztráty k 30.6.2009 je možno vyčíst zisk ve výši 8 496 tis. Kč. Úvěr bude zhodnocen za těchto předpokladů.

$$\begin{aligned}\text{výpočet ročního úroku} &= \text{úrok} * (1 - \text{daňová sazba}) \\ &= 6,1 * (1 - 0,20) = 4,88 \text{ \%}\end{aligned}$$

Výše daňových sazeb se v posledních letech mění. V roce 2009 činí sazba 20 %. Banka stanovila úrok ve výši 6,1 %, ale použití cizího kapitálu bude levnější v důsledku daňového efektu. Úroky jsou součástí nákladů, což ovlivní i výši základu daně, který bude nižší. Vlivem daňového efektu bude tedy firma platit úrok ve výši 4,88 %.

Některé položky ovšem daňově uznatelné nejsou. Tyto případy jsou uvedeny v zákoně č. 586/1992 Sb. ČR o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů, Část III, § 25, který říká:

Za výdaje (náklady) vynaložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů pro daňové účely **nelze uznat zejména:**

- výdaje (náklady) na pořízení hmotného a nehmotného majetku, s výjimkou uvedenou v zákoně, včetně splátek a úroků z úvěrů a půjček spojených s jejich pořízením, jsou-li součástí jejich ocenění,
- výdaje na zvýšení základního kapitálu včetně splácení půjček,
- tvorbu rezervních a ostatních účelových fondů, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak, s výjimkou uvedenou v zákoně,
- výdaje na reprezentaci, kterými jsou zejména výdaje na pohoštění, občerstvení a dary.

Finanční výdaje (náklady), kterými se pro účely tohoto zákona rozumí úroky z úvěrů a půjček a související výdaje (náklady) včetně výdajů (nákladů) na zajištění, zpracování úvěrů, poplatků za záruky, pokud

1. přesáhnou v úhrnu za zdaňovací období nebo období, za něž se podává daňové přiznání, částku zjištěnou jako násobek jednotné úrokové míry zvýšené o čtyři procentní body a průměrného stavu úvěrů a půjček v průběhu zdaňovacího období nebo období, za něž se podává daňové přiznání,
2. plynou z úvěrů a půjček, které jsou podřízeny ostatním závazkům poplatníka,
3. plynou z úvěrů a půjček, kde úrok nebo výnos nebo skutečnost, zda se finanční výdaje (náklady) stanou splatnými, jsou zcela nebo zčásti odvozovány od výsledku hospodaření (zisku) poplatníka,
4. úhrn úvěrů a půjček v průběhu zdaňovacího období nebo období, za něž se podává daňové přiznání, přesahuje šestinásobek výše vlastního kapitálu,
5. úhrn úvěrů a půjček, u nichž je věřitelem nebo osobou, která úvěr nebo půjčku zajišťuje, osoba spojená ve vztahu k dlužníkovi, v průběhu zdaňovacího období nebo období, za něž se podává daňové přiznání, přesahuje trojnásobek výše vlastního kapitálu dlužníka, je-li příjemcem úvěru a půjčky banka nebo pojišťovna, nebo dvojnásobek výše vlastního kapitálu u ostatních příjemců úvěrů a půjček.

Za výdaj (náklad) na dosažení zajištění a udržení příjmů nelze pro účely tohoto zákona uznat poměrnou část finančních výdajů (nákladů) vztahujících se k úvěrům a půjčkám nebo jejich části, které splňují alespoň jednu z podmínek uvedených v bodech 1 až 5; přitom každá z podmínek se posuzuje samostatně. Do úvěrů a půjček se pro účely tohoto ustanovení nezahrnují úvěry a půjčky nebo jejich část, z nichž jsou finanční výdaje (náklady) součástí vstupní ceny majetku, a dále prokazatelně poskytnuté bezúročné úvěry a půjčky.

Výpočet rentability v roce 2009, pokud firma využije možnosti čerpání úvěru.

ROE = EAT / Vlastní kapitál

V případě, že by byl úvěr použit, bude zisk nižší než je vykázáný zisk ve výsledku zisku a ztráty. Hrubý zisk je vykázán ve výši 8 496 000,- Kč

Čistý zisk tedy dostaneme, pokud od hrubého zisku odečteme úroky a daň

Výše měsíčního úroku činí 2 723,- Kč, tedy roční úrok bude $2\,723 * 12 = 32\,676,-$ Kč

Výpočet daně = hrubý zisk * daňová sazba -> $8\,496\,000 * 0,2 = 1\,699\,200,-$ Kč

$EAT = 8\,496\,000 - 32\,676 - 1\,699\,200 = \mathbf{6\,764\,124,-}$ Kč

Z rozvahy jsem zjistila výši vlastního kapitálu, která činila 14 843 000,- Kč

$ROE = 6\,764\,124 / 14\,843\,000$

ROE = $0,4557 * 100 \rightarrow \mathbf{45,57\%}$

ROA = EBIT / celková aktiva

EBIT znamená výsledek hospodaření před úroky a daněmi. Pro jeho výpočet tedy vezmu vykázanou hodnotu výsledku hospodaření před zdaněním a přičtu roční úrok, který bude firma platit za poskytnutí úvěru.

$EBIT = 8\,496\,000 + (2\,723 * 12) = 8\,528\,676,-$ Kč

Při výpočtu hodnoty celkových aktiv je nutno věnovat pozornost všem skutečnostem, které mají na celková aktiva vliv.

Nejprve vezmu vykázanou hodnotu z rozvahy roku 2009. Tato částka musí být upravena o hodnotu nemovitosti, kterou firma v Praze kupuje.

Výpočet celkových aktiv: $15\,249\,000 + 5\,000\,000 = \mathbf{20\,249\,000,-}$ Kč

$ROA = 8\,528\,676 / 20\,249\,000$

ROA = $0,4212 * 100 \rightarrow \mathbf{42,11\%}$

Dopad na výsledky podniku

V případě využití úvěru firmou Muring se finanční výdaje s tím spojené řadí mezi daňově uznatelné náklady. Placené úroky z poskytnutého úvěru tedy patří do nákladů. Tím dochází ke zvyšování nákladů a tím pádem i k menšímu základu daně. Je-li menší základ daně, logicky to znamená, že podnik odvede státu nižší částku na dani.

Z výpočtů je zřejmé, že si společnost může dovolit vzít výše zmíněný úvěr. Zisk firmy je dostatečně velký aby mohl pokrýt měsíční splátky úvěru. Dále lze konstatovat, že je zachováno zlaté pari pravidlo. Firma Muring nemá finanční potíže, proto rozhodnou-li se manažeři opravdu pro čerpání úvěru, nebude to mít pro firmu rozhodně negativní dopad.

Z výše znázorněných výpočtů je zřejmé, že rentabilita aktiv je větší než úroková míra, což znamená, že se vyplatí použít financování pomocí cizího kapitálu. V případě využití úvěru by v roce 2009 dosáhla rentabilita aktiv výše 42,11 % a rentabilita vlastního kapitálu 45,57 %.

14 Závěr

Cílem mé práce bylo klasifikovat cíle podniku v jednotlivých fázích životního cyklu, charakterizovat základní výkonnostní parametry podniku a zdroje financování s ohledem na fáze životního cyklu. Dále pak analyzovat výkonnost vybraného podniku z Jihočeského kraje a posoudit stávající formy jeho financování. Na tomto podkladě pak zhodnotit použití dalších forem financování včetně posouzení dopadů na ekonomické výsledky podniku.

Pro hodnocení celkové výkonnosti firmy bylo nejprve nutné zjistit a přehledně uspořádat údaje z podnikových výkazů. Tyto údaje byly vybrány z rozvah a výsledků zisku a ztráty za srovnávané roky. Pro sledování průběhu životního cyklu firmy MAURING spol. s r.o. byly použity údaje z výkazů let 1997, 2000, 2003, 2005 a 2008.

V dalším kroku byla provedena analýza výkonnosti podniku pomocí poměrových ukazatelů finanční analýzy. Byl proveden výpočet rentability vlastního kapitálu, rentability celkových aktiv, rentability výnosů a ukazatele základní výdělečné síly podniku. Vývoj jednotlivých ukazatelů byl graficky znázorněn a následně zhodnocen. V roce 2000 dosáhly ukazatelé rentability záporných hodnot, což je způsobeno tím, že si firma v tomto roce poříдила na úvěr nemovitost pro své kancelářské prostory. Rentabilita vlastního kapitálu vykazuje vyšší hodnoty než rentabilita celkového kapitálu, což je žádoucí. Znamená to, že podnik využívá efektivně cizí zdroje. Ukazatelé rentability celkového kapitálu mají kolísavý trend. Ukazatel rentabilita výnosů informuje o ziskovosti podniku ve vztahu k výnosům. V roce 2000 je rentabilita výnosů nejnižší. V dalším roce se hodnota začíná zvyšovat a v roce 2005 dosahuje nejvyšší úrovně. Poté se hodnota začíná opět snižovat.

Dále byly ukazatele rentability porovnány s hodnotami oborového průměru. Ukazatel ROA byl v roce 2005 o polovinu menší než vykázaný oborový průměr. V roce 2008 dosáhla firma Mauring větších hodnot v porovnání s hodnotami oborovými. I ukazatel ROE byl v roce 2008 na téměř stejné úrovni jako hodnoty celkového odvětví.

Další hodnocenou sekcí byla likvidita, jejíž stav ovlivňuje především výše krátkodobých závazků, která omezuje výši finančních prostředků a sráží tak hodnotu ukazatele likvidity na nižší úroveň. Z výsledků ukazatelů likvidity (jak běžné, tak pohotové), lze vyzorovat, že optimální úroveň dosahuje firma až v roce 2008.

V předchozích sledovaných letech je likvidita podniku nízká. Došlo totiž k nárůstu krátkodobých pohledávek. Firma by si měla splatnosti pohledávek více hlídat.

Zhodnotíme-li ukazatel zadluženosti, zjistíme, že v prvních sledovaných letech byla zadluženost podniku na vysoké úrovni. Nejvyšších hodnot bylo dosaženo v roce 2000, kdy firma provedla již zmíněnou investici. V roce 2005 ale zaznamenáváme velký pokles ukazatele zadluženosti, což je pro podnik dobrým znakem. V dalším roce pak dochází k dalšímu snižování zadluženosti.

Ze zjištěných a zpracovaných dat lze usoudit, že se firma Mairing nacházela v letech 1997 – 2000 ve fázi vzniku. Poté v letech 2001 – 2005 následuje rozmach a v současné době je firma ve fázi stabilizace.

V další části byly hodnoceny formy financování firmy Mairing. Jak již bylo zmíněno, firma v roce 2000 koupila nemovitost, na kterou využila možnost čerpání úvěru. Tento úvěr byl v roce 2008 splacen. Mezi další způsob financování, který firma využila, je finanční leasing. Firma pro své podnikatelské účely pořídila osobní automobily, které měla na leasing. V současné době je spláceno pouze jedno z vozidel. Ostatní již byla splacena, jsou stále ve vlastnictví firmy a i nadále využívána zaměstnanci.

Při aplikaci bilančních pravidel bylo zjištěno, že v prvních letech sledování měla firma problémy s dodržováním pravidel. Avšak v roce 2008 byla všechna pravidla splněna.

Pobočka firmy, která je zřízena v Praze, využívá pro své sídlo pronájmu kancelářských prostor. V současné době, kdy se majitel objektu rozhodl prodat jednotlivé části domu, bych firmě doporučila dané prostory odkoupit. Tuto investici doporučuji financovat prostřednictvím úvěru. Zaměstnanec Oberbank AG vypracoval firmě nabídku a uvedl podmínky, za jakých by byl úvěr poskytnut. V současné době vlastní společnost dostatečné množství peněžních prostředků, proto zaplacení vlastních prostředků, které banka požaduje, nebude pro firmu žádným problémem. Úroky z úvěru, které bude firma Mairing platit, patří do nákladů. To znamená, že podnik zaplatí státu nižší částku daně. Z provedených výpočtů je také vidět, že rentabilita aktiv

je větší než úroková míra, což znamená, že se pro firmu vyplatí využít financování pomocí cizího kapitálu.

Podle mého názoru by měla firma pro financování nemovitosti využít úvěr. Vedení firmy by se mělo do budoucna zaměřit na sledování poměrových ukazatelů a dodržování bilančních pravidel. Snahou je udržet rentabilitu na dobré úrovni. Z výkazů je zřejmé, že hodnota vlastního kapitálu výrazně převyšuje hodnotu základního kapitálu. Proto bych firmě doporučila navýšit základní kapitál použitím výsledku hospodaření minulých let, jehož hodnota je velmi vysoká.

Závěrem bych ráda popřála společnosti další prosperující existenci, aby se i nadále snažila dosahovat alespoň tak kvalitních výsledků jako doposud a udržela si stabilní postavení a dobré jméno na trhu.

15 Summary

The objective of the presented thesis is to classify the company objectives in the individual phases of its life cycle, to characterise the performance parameters of the company and the sources of financing in relation to the individual phases of its life cycle. We also analyse the performance of a sample company from the South Bohemia region and we assess the existing forms of its financing. Based on this we consider the use of other forms of financing and estimate the impact on the economic results of the company.

The thesis consists of two parts – the theoretical and the practical one. In the theoretical part we first explain the notions company and business and the individual life cycle phases. During the lifetime, an enterprise goes through the following phases: establishment, growth, stabilization, crisis, and termination. Then we discuss the performance of the company in the individual phases of its life cycle. Another chapter focuses on the sources of financing. There are characterised the individual financial resources, divided according to various criteria. We also describe the advantages and disadvantages of the given sources of financing.

The practical part contains calculations, tables, graphs and relevant comments on the received values. We assessed the situation of the company Mauring spol. s r.o., that deals in civil engineering in the building industry. We mapped the development of the company in years 1997, 2000, 2003, 2005 and 2008. We analysed the performance of the company with respect to the assessment of the forms of its financing. The indicators are the return on total assets, return on own equity, return on sales and the elementary profitability of the company. We also assessed the liquidity and the indebtedness. The return indicators are then compared with the average in the industry. Another part of the work focused on the assessment of the forms of financing of the sample company. We also applied the balancing rules for the company. In the final chapter we assess other forms of financing and the possible impact on the economic results of the company.

The final assessment contains a summary of the achieved results as well as my own recommendations for the company – what should be focused on in the future in order to improve the performance of the company.

Key words: enterprise, enterprise lifecycle, performance of a company, ratio indicators, sources of financing

Cílem předkládané diplomové práce je klasifikovat cíle podniku v jednotlivých fázích životního cyklu, charakterizovat základní výkonnostní parametry podniku a zdroje financování s ohledem na fáze životního cyklu. Dále pak analyzovat výkonnost vybraného podniku z Jihočeského kraje a posoudit stávající formy jeho financování. Na tomto podkladě pak zhodnotit použití dalších forem financování včetně posouzení dopadů na ekonomické výsledky podniku.

Práce se skládá ze dvou částí – z teoretické a z praktické. V teoretické části jsou nejprve vysvětleny pojmy podnik a podnikání, dále pak rozebrány fáze životního cyklu podniku. Podnik za dobu své existence prochází následujícími fázemi: založením, růstem, stabilizací, krizí a zánikem. Následně je rozebrána výkonnost podniku s ohledem na fáze životního cyklu. Další kapitola se zaměřuje na zdroje financování. Jsou zde charakterizovány jednotlivé finanční zdroje, rozdělené podle různých hledisek. Dále jsou rozebrány výhody a nevýhody vybraných finančních zdrojů.

Praktická část obsahuje výpočty, tabulky, grafy a příslušné komentáře k získaným hodnotám. Byly zhodnocovány údaje společnosti Mauring spol. s r.o., která se zabývá inženýrskou činností ve stavebnictví. Vývoj firmy byl zmapován v letech 1997, 2000, 2003, 2005 a 2008. Byla analyzována výkonnost podniku zaměřená na zhodnocení forem financování. Nejprve je věnována pozornost analýze rentability. Jedná se o ukazatele rentability celkových aktiv, rentability vlastního kapitálu, rentability výnosů a základní výdělečné síly podniku. Dále je hodnocena likvidita a zadluženost. Ukazatele rentability jsou následně porovnány s odvětvovým průměrem. Další kapitola je zaměřena na zhodnocení forem financování vybrané firmy. Došlo také k aplikaci bilančních pravidel na daný podnik. V poslední kapitole jsou zhodnoceny další formy financování s možnými dopady na ekonomické výsledky podniku.

Závěrečné hodnocení obsahuje shrnutí dosažených výsledků a mé vlastní doporučení pro podnik – na co se v blízké budoucnosti zaměřit a tím zvýšit výkonnost firmy.

Klíčová slova: podnik, životní cyklus podniku, výkonnost podniku, poměrové ukazatele, finanční zdroje

16 Seznam použité literatury

1. SYNEK, M. a kol. *Podniková ekonomika*. Praha : C. H. Beck, 1999.
2. WÖHE, G. *Úvod do podnikového hospodaření*. Praha : C. H. Beck, 1995.
3. SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*. 3. vydání. Praha : Grada Publishing, 2002.
4. KISLINGEROVÁ, E. a kol. *Manažerské finance*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2004.
5. NEUMAIEROVÁ, I., NEUMAIER, I. *Výkonnost a tržní hodnota firmy*. Praha : Grada Publishing, 2002.
6. SYNEK, M. a kol. *Ekonomika a řízení podniku*. Praha : VŠE, 1997.
7. WÖHE, G., KISLINGEROVÁ, E. *Úvod do podnikového hospodářství*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha : C. H. Beck, 2007.
8. VALACH, J. a kol. *Finanční řízení podniku*. Praha: Ekopress, 1999.
9. SYNEK, M. a kol. *Ekonomická analýza*. Praha: VŠE, 2003.
10. VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha : Grada Publishing, 2005.
11. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů

Seznam tabulek

- Tabulka 1: Přehled primárních ukazatelů
- Tabulka 2: Přehled poměrových ukazatelů
- Tabulka 3: Vývoj aktiv ve sledovaných letech (v tis. Kč)
- Tabulka 4: Vývoj výnosů v jednotlivých letech (v tis. Kč)
- Tabulka 5: Vývoj nákladů v jednotlivých letech (v tis. Kč)
- Tabulka 6: Vývoj výsledků hospodaření v jednotlivých letech (v tis. Kč)
- Tabulka 7: Počet zaměstnanců v jednotlivých letech fungování podniku
- Tabulka 8: Přehled celkových výkonů a výkonu na 1 pracovníka ve vybraných letech fungování společnosti
- Tabulka 9: Vybrané položky z výkazu rozvaha ve sledovaných letech (v tis. Kč)
- Tabulka 10: Struktura cizích zdrojů v %
- Tabulka 11: Údaje potřebné pro analýzu rentability
- Tabulka 12: Vypočtené poměrové ukazatele v jednotlivých letech
- Tabulka 13: Výpočet běžné likvidity
- Tabulka 14: Výpočet pohotové likvidity
- Tabulka 15: Výpočet zadluženosti podniku
- Tabulka 16: Výpočet úrokového krytí
- Tabulka 17: Výpočet čistého pracovního kapitálu
- Tabulka 18: Přehled a porovnání ukazatele ROA ve vybraných letech
- Tabulka 19: Výpočet zlatého bilančního pravidla
- Tabulka 20: Výpočet zlatého pravidla vyrovnání rizika
- Tabulka 21: Výpočet zlatého pari pravidla
- Tabulka 22: Výpočet zlatého poměrového pravidla

Seznam obrázků a grafů

Obrázek 1: Charakteristika základních výkonnostních parametrů podniku s ohledem na fáze životního cyklu

Graf 1: Vývoj celkových aktiv ve sledovaných letech

Graf 2: Vývoj jednotlivých výsledků hospodaření ve sledovaných letech

Graf 3: Vývoj výsledku hospodaření za účetní období ve sledovaných letech

Graf 4: Počet zaměstnanců v jednotlivých letech

Graf 5: Výše výkonů na pracovníka ve vybraných letech (v Kč)

Graf 6: Vývoj rentability vlastního kapitálu v jednotlivých letech

Graf 7: Vývoj rentability celkového kapitálu ve sledovaných letech

Graf 8: Vývoj rentability výnosů ve sledovaných letech

Graf 9: Zlaté bilanční pravidlo

Graf 10: Zlaté pravidlo vyrovnání rizika

Graf 11: Zlaté pari pravidlo

Graf 12: Zlaté poměrové pravidlo

Seznam příloh

Příloha 1: Certifikát ISO 9001:2001

Příloha 2: Seznam nejvýznamnějších staveb Mauring spol. s r.o.

Příloha 3: Nabídka financování od Oberbank AG

CERTIFIKÁT

Systém managementu jakosti

Tímto certifikátem se potvrzuje, že zavedený a udržovaný systém managementu jakosti (QMS) odpovídá požadavkům normy:

ČSN EN ISO 9001:2001

Přípustná výjimka článku 7.3 Návrh a vývoj

Certifikát č.: 051

Platnost do: 1. 9. 2009

Vydáno dne: 1. 9. 2006

Schválil: Jan Blechta, vedoucí certifikačního orgánu QMS

AUDISO

AUDISO s.r.o., Tišnovská 384 • 664 71 Veverská Bítýška

Certifikační orgán pro systémy managementu jakosti č. 3156 akreditovaný Českým institutem pro akreditaci, o.p.s.

Vydáný pro společnost:

MAURING spol. s r.o.

Čechova 20/278 • České Budějovice
IČ: 25166514

Pracoviště:

Čechova 20/278 • České Budějovice

Obor certifikace:

Inženýrská činnost ve stavebnictví

Seznam nejvýznamnějších staveb firmy Mauring spol. s r.o.

Dopravně obchodní centrum Č.Budějovice	830 mil. Kč
BB-C Brumlovka Praha	300 mil. Kč
OC Výstaviště - Tesco Č.Budějovice	270 mil. Kč
Luční jez, Č.Budějovice	110 mil.Kč
Horkovod - levý břeh Vltavy Č.Budějovice, 1-etapa	320 mil. Kč
Obchodní a společenské centrum IGY, Č.Budějovice	750 mil. Kč
Fotbalový stadion DYNAMO Č.Budějovice	40 mil. Kč
Budova Jihočeského kraje, Č.Budějovice	108 mil. Kč
Stavba silnice II/145 Běleč-Vitějovice	170 mil. Kč
Rekonstrukce sídla VÚSC Č.Budějovice	150 mil. Kč
Bytové domy - Plavská ul. Č.Budějovice	130 mil. Kč
Novostavba autocentra Porsche Škoda a přístavba autocentra Porsche VW, Č.Budějovice	100 mil. Kč
Rezidence Prokopova-Praha 3	235 mil. Kč
Horská chata Klet'	8 mil.Kč
Domov důchodců Máj, Č.Budějovice	40 mil. Kč
Trolejbusová trať sídliště Vltava-České Vrbné, Č.Budějovice	20 mil. Kč
Rekonstrukce a dostavba sídla 1. JVS, Č.Budějovice	34 mil. Kč
Autocentrum PORSCHE Č.Budějovice	60 mil. Kč
Rekonstrukce a dostavba ÚSP Osek	170 mil. Kč
1.etapa koncipování vědecko-technického parku České Budějovice	22 mil. Kč
101 bytových jednotek MÁJ, Č.Budějovice	110 mil. Kč
Přestavba kina KOTVA, Č.Budějovice	10 mil. Kč
54 bytových jednotek Máj, Č.Budějovice	70 mil. Kč
Bytový dům Jeseniova-Kaplířova - Praha 3	135,3 mil. Kč
ZOO Ohrada Hluboká nad Vltavou - stavební úpravy	38 mil. Kč
Rekonstrukce silnice II/143 a III/14313 a náměstí Křemže	36 mil. Kč

Příloha 2

Stavební úpravy objektu Vltava-II.část, Č.Budějovice	105 mil. Kč
Lannova tř.-1.část - stavební úpravy, Č.Budějovice	29 mil. Kč
Stavební úpravy Nádražní ulice, Č.Budějovice	56 mil.Kč
BBC Filadelfie	1,9 mld.Kč
Stavební úpravy ubytovacího pavilonu-Domov důchodců Chýnov	61,5 mil.Kč
Rezidence U Žižkovské radnice	135 mil.Kč
Komunitní centrum a I.etapa parku "JIH", Praha 4 - Michle	80 mil.Kč
JU-Pavilony univerzitní knihovny a humanitních oborů s rektorátem	350 mil.Kč
Stavební úpravy Lannova tř. II. a III.etapa, Jeronýmova - Nádražní	165,6 mil.Kč
ZTV Husova kolonie, Č.B.-1.a 3.stavba-vodovod a kanalizace	90 mil.Kč
Parkovací dům CENTRUM, F.A.Gerstnera, Č.Budějovice	110 mil. Kč
Hotel Schwarzenberg, Třeboň	240 mil. Kč
Horská chata Klet'	12 mil. Kč
Mariánská kasárna-stavební úpravy, Č.Budějovice	20 mil.Kč
Fotbalový stadion, Č.Budějovice-Úprava jižního vstupu	11 mil.Kč
Oprava lávky pro cyklisty a pěší přes Vltavu v Č.Budějovicích	12 mil.Kč
Stavební úpravy ulice Lipenská, Č.Budějovice	19,5 mil.Kč
Stavební úpravy Pražské tř., Č.Budějovice	20 mil.Kč
Rozvoj SOŠ veterinární za účelem zkvalitnění vzdělávání	254 tis.Kč
SOŠ veterinární - zkvalitnění odborných předmětů-mechanizace a služby	490 tis.Kč

MAURING spol. s r.o.
Čechova 20/278
370 01 České Budějovice

Daniel Albrecht
386 304 124

České Budějovice
28.8.2009

Věc: Indikativní nabídka financování

Vážení,

děkujeme Vám za důvěru, kterou jste nám prokázali oslovením naší banky v souvislosti s poptávkou po financování Vaší společnosti. Na základě Vašich požadavků jsme si dovolili vypracovat tuto nabídku.

Příjemce úvěru: MAURING spol. s r.o.

Účel úvěru: nákup nemovitosti

Kupní cena nemovitosti : 5.000.000,- CZK

Požadované vlastní prostředky: 25% kupní ceny, tj. 1.250.000,- CZK

Výše úvěru: do 3.750.000,- CZK

Úroková sazba: 3M PRIBOR + 4,0 % p.a. (absolutně 6,1 % p.a.)

Splatnost úvěrového rámce: do 7 let

Splátky úvěru: měsíční splátky jistiny ve výši 44.643,- CZK plus příslušná výše úroku

Zajištění úvěrového rámce:

- zástavní právo ke kupované nemovitosti
- směnka příjemce úvěru

Poplatky spojené s poskytnutím úvěrového rámce:

- za vyhodnocení žádosti o úvěr, zpracování smluvní dokumentace a zajišťovacích smluv jednorázově 30.000,- CZK splatných při podpisu smlouvy
- vedení úvěrového účtu 500,- CZK měsíčně

Další podmínky financování:

- po dobu úvěrového vztahu vedení 100 % platebního styku společnosti MAURING spol. s r.o. prostřednictvím Oberbank AG
- předložení tržního odhadu k zastavované nemovitosti, který bude vypracován smluvním odhadcem Oberbank AG
- vinkulace pojištění k zastavované nemovitosti ve prospěch Oberbank AG

Pro případné upřesňující dotazy k uvedené nabídce jsme kdykoliv k dispozici.

Věříme, že jsme Vás touto nabídkou oslovili, a zůstáváme s pozdravem.

.....
Ing. František Nečas
vedoucí pobočky Č. Budějovice

.....
Ing. Daniel Albrecht
poradce pro firemní klientelu